

Pesme

Branko Miljković

calibre 0.8.36

Бранко Миљковић
ПЕСМЕ

„Антологија српске књижевности“ је пројекат дигитализације класичних дела српске књижевности Учитељског факултета Универзитета у Београду и компаније Microsoft®

Није дозвољено комерцијално копирање и дистрибуирање овог издања дела. Носиоци пројекта не преузимају одговорност за могуће грешке.

Ово дигитално издање дозвољава уписивање коментара, додавање или брисање делова текста. Носиоци пројекта не одговарају за преправке и дистрибуцију измењених дела. Оригинално издање дела налази се на Веб сајту www.ask.rs.

2009.

Антологија СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Бранко Миљковић
ПЕСМЕ

Садржај

[УЗАЛУД ЈЕ БУДИМ](#)

[ЗА ОНЕ КОЈЕ ВОЛИМО](#)

[УЗАЛУД ЈЕ БУДИМ](#)

[ПРВО ПЕВАЊЕ](#)

СЕДАМ МРТВИХ ПЕСНИКА

БРАНКО
ГРОБ НА ЛОВЂЕНУ
ЛАЗА КОСТИЋ
ДИС
ТИН
МОМЧИЛО НАСТАСИЈЕВИЋ
ГОРАН

НОЋ С ОНЕ СТРАНЕ МЕСЕЦА

СОНЕТ
ТРИПТИХОН ЗА ЕУРИДИКУ
ОРФЕЈ У ПОДЗЕМЉУ
СЛЕПИ ПЕСНИК
ГРАЂЕЊЕ ПЕСМЕ
РАСПОРЕД РЕЧИ
РОНДЕА
СОНЕТ О ПТИЦИ
СОНЕТ О НЕПОРОЧНОЈ ЉУБАВИ
УСНИХ ЈЕ ОД КАМЕНА

ТРАГИЧНИ СОНЕТИ

I ПОЧЕТАК СНА
II КУЛА ЛОБАЊА
III ОДБАЦИВАЊЕ СУМЊЕ
IV ПОЧЕТАК ПУТОВАЊА
V ПОЧЕТАК ТРАГАЊА ЗА БИЋЕМ
VI ПОИСТОВЕЋИВАЊЕ БИЋА И РЕЧИ
VII ИСПАШТАЊЕ СНА
VIII СЕВАЊЕ НА ПОКОЈНИКА
IX ПОЧЕТАК ЗАБОРАВА
X ИЗМИШЉАЊЕ СВЕТА
XI ЗАЧАРАВАЊЕ
XII ПРОПОВЕДАЊЕ ВАТРЕ
XIII КРАЈ ПУТОВАЊА
XIV ПРОПОВЕДАЊЕ ЉУБАВИ
XV МАГИСТРАЛЕ
ПОСВЕТА ЕЛЕГИЈА

ЧЕТИРИ ПЕСМЕ О СЛУ

ЦРНИ ЈАМБ СНА

ДАКТИЛ СНА

СОНЕТ

СУНЦЕ

СМРТЉУ ПРОТИВ СМРТИ

ХРОНИКА

ОДБРАНА ЗЕМЉЕ

REQUIEM

ЈУГОСЛАВИЈА

ВАТРА И НИШТА

СВЕСТ О ПЕСМИ

АРИЉСКИ АНЂЕО

О АНЂЕЛУ НА ЗИДУ

АРИЉСКИ АНЂЕО

УТВА ЗЛАТОКРИЛА

ФРУЛА

ГОЈКОВИЦА

ЗОВА

БОЛАНИ ДОЈЧИН

СЛУГА МИЛУТИН

УТВА

ТАМНИ ВИЛАЈЕТ

РАВИЈОЈЛА

КОЛО

ДОДОЛЕ

РАСКОВНИК

ПОХВАЛЕ

ПОХВАЛА БИЉУ

ПОХВАЛА СВЕТУ

ПАРАЛЕЛНА ПЕСМА

ПОХВАЛА ВАТРИ

ПАТЕТИКА ВАТРЕ

ДВА ПРЕЛИДА

ФЕНИКС (!)

БОЛ И СУНЦЕ

НОЋ ЈАЧА ОД СВЕТА
СВЕСТ О ЗАБОРАВУ
ФЕНИКС (II)

ЛАУДА

ЛАУДА
БАЛАДА
МОРЕ ПРЕ НЕГО УСНИМ

ПОРЕКЛО НАДЕ

ОСЕЋАЊЕ СВЕТА

ПРОШЛОСТ ВАТРЕ
БУДУЋНОСТ ВАТРЕ
ЗЕМЉА И ВАТРА
ОСЕЋАЊЕ СВЕТА

КРИТИКА ПОЕЗИЈЕ

РАДНИ ЦВЕТ
ОРФИЧКА ПЕСМА
ПЕСНИК
БЕДА ПОЕЗИЈЕ
МОРЕ ЗА РАДНИКЕ
МОРАВСКА ЕЛЕГИЈА
НИЗВОДНО
ЉУБАВ ПОЕЗИЈЕ
КАП МАСТИЛА
КРИТИКА МЕТАФОРЕ
ПРИПРЕМАЊЕ ПЕСМЕ
ПРОВЕТРАВАЊЕ ПЕСМЕ
ЗАМОРЕНА ПЕСМА
СУНЦЕ ИСКОРИШЋЕНО КАО ЕПИТАФ
ЦРНА ВАТРА
СУДБИНА ПЕСНИКА
ПОЕЗИЈУ ЋЕ СВИ ПИСАТИ

СМЕЛИ ЦВЕТ

АГОН
РУДАРИ
МОРЕ БЕЗ ПЕСНИКА
ЕПИТАФ

ЦВЕТ

ПЕСМА

СПАВАЧИ

ОСТАЛЕ ПЕСМЕ

МОРАВА

ИЗГУБЉЕНА ЗА ОНЕ КОЈИ ЖИВЕ

ЗАПИС

СУЗА

ЧОВЕК СА СУНЦЕМ

ЗАВОЂЕЊЕ

ОРФИЧКО ЗАВЕШТАЊЕ

НЕ ПАТИ...

ПРИЈАТЕЉУ ПУТНИКУ

ПРИЈАТЕЉУ ПЕСНИКУ

ДОК БУДЕШ ПЕВАО

ВЕСЕЛА ПЕСМА

ЗЛА СВЕСТИ

ПРОМЕНИ СВОЈУ ПЕСМУ

ОЧАЈНА ПЕСМА

ЗАЈЕДНИЧКА ПЕСМА

ПЕСМА ЗА МОЈ 27. РОЂЕНДАН

ПЕСМЕ

УЗАЛУД ЈЕ БУДИМ

ЗА ОНЕ КОЈЕ ВОЛИМО

(1955)

УЗАЛУД ЈЕ БУДИМ

Будим је због сунца које објашњава себе биљкама

због неба разапетог између прстију

будим је због речи које пеку грло

волим је ушима

треба ићи до краја света и наћи росу на трави

будим је због далеких ствари које личе на овеовде

због људи који без чела и имена пролазе улицом

због анонимних речи тргова будим је

због мануфактурних пејзажа јавних паркова

будим је због ове наше планете која ће мождабити мина у
раскрвављеном небу

због осмеха у камену другова заспалих измеђудве битке

када небо није било више велики кавез за птиценого аеродром

моја љубав пуна других је део зоре

будим је због зоре због љубави због себе збогдругих

будим је мада је то узалудније неголи дозиватиптицу заувек
слетелу

Сигурно је рекла: нека ме тражи и види да менема

та жена са рукама детета коју волим
то дете заспало не обрисавши сузе које будим
узалуд узалуд узалуд
узалуд је будим
јер ће се пробудити друкчија и нова
узалуд је будим
јер њена уста неће моћи да јој кажу
узалуд је будим
ти знаш вода протиче али не каже ништа
узалуд је будим
треба обећати изгубљеном имену нечије лицеу песку.

ПРВО ПЕВАЊЕ

Обрехсе у некој мрачној шуми

ДАНТЕ

То је била шума која је појела небо
шума из које кад изађох видех
да нисам изашао да су ме звери појеле
и знах да ће бити горко да причам
о томе шта сам видео и нисам
видео кад уђох у њен мрак и не изађох
из те шуме што је зеленим чељустима
појела своје стазе и изгубила се у себи
постоји једна топла обала брег зеленила и једна беатрича
али су три чељусти три маказе три ножа
да волео бих повратак
ишао сам испред себе по исплаканом
путу и песак је уједао за стопала
ко стакло и видех псе који су гризли земљу
видех грешнике како их витла зли ветар

небо што лаје и кишу проклетства тешкуи вечиту
видех слепе воде стикса и блато мржње
видех град у пламену и жене чије су руке змије
видех зид плача без звезда
и чух речи бола у вртлогу
оних који су постали дрво или камен
и не могу се смрти надати
оних јадних који се никада нису родили
видех видех видех и чух и заплаках
свирала од земље од шумеод крви
дозивала другу обалу
на кобном жалу стајо народ и плако
о јао јао вама душе уклете
с балсамованим рукама и уснама од крви
видех видех видех чух и падох мртав
о Ахеронте Ахеронте
све стране света стичу се на твојим обалама.

СЕДАМ МРТВИХ ПЕСНИКА

(1956)

БРАНКО

Ноћ испод земље развеселим

Израсте ветар у нежну биљку
из тог подземља где светиљку
и птицу никад да доселим

Непронађене пропланке крви
и пешчано подне сам одболово
ал топли хлеб твог имена још мрвим
птицо међу пределима, Стражилово

земљо преко мога заспалог ума
док лист по лист умире шума
Дете сакривено у једном пољупцу пати

сутра рођено. О нек се ветар с биљкама измотава
Нека се камење пред невидљивим раскршћемуспава
Само да л ће на скелету осмех мој препознати?

ГРОБ НА ЛОВЋЕНУ

Алине, тојошувекније време.

Тојеједноместо

које препознајем у простору.

Мртве су горе одакле та реч дође.

Сфинго с птицом лажљивом уместо лица којес влада
тајна иза следе маске. Рођење је једина нада.

Видим смеле мостове преко којих нема ко да прође.

Спавај ти и твоја судбина претворена у брдо, крута
где провејава смрт и љубав не спасава.

Дан и ноћ си помирио у својој смрти што насобасјава.

Тај сан је у ноћи продужетак дана и пута.

Шта си птица или глас који лута

под дивљим небом где те песма оставила самог

на врху Ловћена с челом пуним сунца, тамо

где не постоји време, где једна светлост жута

негде у висини чува отисак твога лица.

Човече тајно феникс је једина истинска птица.

ЛАЗА КОСТИЋ

*Опрости, мајко света, опрости,
што наших гора пожалих бор.*

Да ли ћемо је наћи у повратку ноћи
у повратку цвета у повратку сна и гора
на збуњеном хоризонту у горком кристалу немоћи
од наше жеђи и мртвог анђела где се скаменила мора

Лице свих доба у очекивању ватре да л ће моћи
да сачува успомену на њу од заборавља и простора
Нека Велико Сазвежђе у смрти твојој заноћи
о пусти жали и жалосна мора

Који су предели у твојем срцу сада?
Мртва је а негде још траје дан, о ласте
Сви мртви су заједно био си пун мрачних нада

У пустињи си што у празној светлости расте

док у двострукој тишини следе је очи слуте

Santa Maria della Salute

ДИС

О моје сунчано порекло та потонула крв

Нека се заборави пријатељство дрвећа и птица

Нека се земља развенча са сунцем Жица

од воде проденута кроз уши боља је него црв

Отишао Изашао на врата којих нема

у свим водама зелени пси ме траже

Овде нико не долази одавде нико не одлази,топле лажи

пољубаца закопа у песак ова пустиња где сепрема

крвожедна тишина коју својом љубављу хранититреба

у овом изобличеном простору чија смо поломљенаребра

из чијег камена чудовишне птице вире

Руко испружена према другој обали клони

Ако смо пали били смо паду склони

Овде је ноћ што се животу опире

ТИН

С друге стране гроба жива звезда куца

И запаљени ветар на почетку дана снива

Ноћ у моме гласу више не дозива

просторе изгубљене које поседују сунца

Крв моја заспала под каменом не бунца

због пакла из земље ископаног ко жива

Овде камење пева и птица се скамени сива

Овде су сви први пут мртви иза последњег сунца

О зашто смо тако сами и слаби и крти

Док се земља окреће око своје смрти

негде испод земље зри тишина зла

Најзад сам довољно мртав ништа ме не боли

Дрво се нагиње над заборавом нема шта да севоли

Нека ниче цвеће из проклетог тла

МОМЧИЛО НАСТАСИЈЕВИЋ

У место звезде славуј из неког зида

што се од ње разликује тек обликом и маштом.

Предео коме сам се приволео, плаштом

чува своју провидност за оне који виде.

Нека музика чудна нечујна изнад горја

размешта предмете у простору и стаје

кад заплъусне тајна мраморја сред морја:

дозивано недозвано шта је?

О нежна магло која ме издвајаш,

ево враћам се чист на своје првобитно место.

Тишино у светој сенци што снове моје вајаш

хоћеш ли примити то тело уклето,

које настањујем последњи и први

заточеник одбегле тајне и своје крви.

ГОРАН

Ноћ сувише велика за моје звездано чело
у неким шумама црним непознатим
И дрво је рекло немој Јутро моје бело
име ти своје остављам кад не могу да се вратим

Пчеле слећу на леш кога нема
Звона одлазе у простор црним степеништем
Мој је завршен дан. Ал се на починак не спрема
сан мој иза брда где мртав себе иштем

Овде доле свако своју таму има
Мој мрак је сенка птице. О неима
пута којим би до мене могли доћи

Ко пролеће које заборави да цвета
сад лежим мртав на северу света
Смрти љубоморна највећа моја ноћи!

НОЋ С ОНЕ СТРАНЕ МЕСЕЦА

(1956)

СОНЕТ

Тип просториме ужаса вају

ПАСКАЛ

Простор који ничим не подсећа на себе,
птицама померан, ветровима сличан,
сам у себи, сам за себе, ничему вичан,
вечити почетак ужасан, без потребе.

Простор језиком трајања препричан
и претворен у вечност која ником не треба,
вечност за проклетство, које будно вреба
под свежом хумком плен свој непомичан.

Заборавимо мрачно поверење
себе са собом, у страшно подозрење
простори се руше и црна наилази плима.

У шкртости тишине без себе и иметка

ми смо последњи заточници почетка

под каменом што име има.

ТРИПТИХОН ЗА ЕУРИДИКУ

I

На уклетој обали од дана дужој, где су славуји
сви мртви, где је пре мене црвени челик био,
горки сам укус твога одсуства осетио
у устима. Још ми смрт у ушима зуји

Ноћ с ове стране месеца често огрезне
у непотребне истине и одушевљена клања.
О, испод коже млаз крви моје чезне
ноћ с оне стране месеца, ноћ вишања.

Ал сва су затворена врата. Сви су
одјеци мртви. Никад тако волели нису.
Да ли ћу изненадити тајну смрти, ја жртва.

Горка суза у срцу. На кужном ветру сам.
Никад да се заврши тај камени сан

Пробудити те морам Еуридиком мртва.

II

На дно слепог предела где ме нема, језовити
где су призори, с оне стране крви где воће
отровно расте, сиђох, тамо где ускоро ноћ ће
покрасти сазвежђе суза које ће у оку ми зрити.

О, у слепоочнице се своје настанити.

Ево ме без одбране испред страшне самоће.

Не окренути се ма колико да се то хоће.

Лице без очију на пустоме зиду бити.

Црвене птице певају у моме месу.

Црне птице облећу око моје главе.

Нека ми чело буде начето у лесу

губом и каменом испод летње траве,

ако изгубим твоје дивно лице

на овој горкој обали од мрака и грознице.

III

Ноћ то су звезде. Из моје заспале главе излећептица.
Између две горке дубине једна птица. И рт
добре наде. О мртав да сам. Ал не помажуклетве. Смрт
своју у глави носим ја путник без пртљага илица.

Изгубио сам те у ноћи подземној далеку
ја дивљи ловац звезда кривотворно суочен
са неистином, непомирљиви спавач уочен
од судбине, ја чије сузе сада низ туђе лице теку.

Где си осим у мојој песми дивна Еуридикко?
Презрела си сваки облик појављивања о слико
мога црнога града и изгубљенога циља.

Свуда у свету ужасна љубав влада.
На хоризонту се указују као последња нада
Облаци пуни птица и будућег биља.

ОРФЕЈ У ПОДЗЕМЉУ

М.П.

Не осврћи се. Велика се тајна
иза тебе одиграва. Птице гњију
високо над твојом главом док бескрајна
патња зри у погледу и отровне кише лију.

Звездама рањен у сну луташ. Сјајна
она иде твојим трагом, ал од свију
једини је не смеш видети. О сјај
на тебе њен док пада нек је и сакрију

Ти ћеш наћи улаз два мутна пса где стоје.

Спавај, злу је време. Заувек си проклет.

Зло је у срцу. Мртви ако постоје
прогласиће те живим. Ето то је
тај иза чијих леђа наста свет
ко вечита завера и тужан заокрет.

СЛЕПИ ПЕСНИК

Филипу Вишњићу

О чело моје од сна и ветра мапо
чудних открића виду испод коже,
у измишљеној сенци цвете и лампо
уместо речи која се поновити не може.
О чело моје од сна и ветра мапо!

Одајем се мртав сунцу после мене
јер несрећа и после смрти траје.
Слепи јасно виде судбину пред којом шене
предели небесни сатворени од издаје.
Одајем се мртав сунцу после мене.

То је све што је остало од мога гласа,
тај одјек у коме су заточени сви дани.
Је ли споменик гроб? Издвојен звездама стаса
предео који ћу заувек да настаним.

И то је све што је остало од мога гласа.

У тихом се цвету неке ватре пале.

Изгубљене у свету варке ми око снују.

О тужне ноћи преко сна мог пале!

Нек небо усни огањ и олују!

У тихом се цвету неке ватре пале.

О чело моје од сна и ветра мапо

чудних открића виду испод коже,

у измишљеној сенци цвете и лампо

уместо речи која се поновити не може.

О чело моје о моја слепа мапо!

ГРАЂЕЊЕ ПЕСМЕ

Станиславу Винаверу

Зимска музика свира

Особино праха и кремена

Опроштај сна иза темена

Када ме покојем дирала

То време узме и остави

Ту горку шуму да се плави

Усред вечности на домаку

Нестварности птици и облаку

Прахптицо сунчевог урока

Скок од пепела и лет

Нек буду једини путоказ

За напор смисла и раст

Суштине у врлет

Када јој освану глас

РАСПОРЕД РЕЧИ

Плод неумољен видом слеп

Дозивање здравца покој и сан

Век њише се песком и сен

Падом и харфом пробуђен слап

Исцељен заблудом претворен у кип

Јаву кад збуни песник и маг

Крије почетак тајну и миг

Од језера дубља стоји кап

Поверене боли достојан стих

Марљивим заборавом измењен лик

Вени у грому касна за лек

Прогнане шуме где ногом стах

РОНДЕА

М.Д.

Слепи ход да те од простора склони, посусталог,
од ноћи осветљене позајмљеним звездама, и ту
да заборавиш, заборавиш сваког дана по мало,
ако је име узрок томе сну.

Не виђај људе са опасним рукама у дну
где је пепео сведок крви и све поспало.
Заборави, заборави сваког дана по мало.
Једно је име узрок томе сну.

Руке које употребљавају камен и време стало
на померљивој линији између два времена,
где мру

два гласна камена и отворен је пут,
нека узму пустињу за сведока ил сунце пало,

да је једно име узрок томе сну.

СОНЕТ О ПТИЦИ

Испили се из баченог камена
и буде зеница неба ослепелог,
мало живота збиља полетелог
с наших бескрилних погнутих рамена.
О чудна птица чија намена
да буде лет земље и песма опустелог
неба, која се чује ал не схвата. О, бело
удварање ветра тој птици од пламена.
Птицо узидана у мозак и зид
коју никад није упознао вид
коју је слух нашо у просторима шумним,
у нашем уху твоја се смрт заче.
О камена птицо нек те ноћ оплаче
звездама врелим звездама неразумним.

СОНЕТ О НЕПОРОЧНОЈ ЉУБАВИ

Нема је овде, све је више губим

У часном кругу ког заборав руби.

Ох, гипка слико варке, варко жива,

кад камен вида њено лице бива.

Дај ми снаге да непорочно љубим

дане започео тужно. Ту се скрива

бол без одјека и реч без одзива.

О, дај ми снаге над силама грубим.

Врати ми сличност да усним, док страва

Тишти ми чело и ниче на столу.

Она је део предела што спава.

Помешана с ветром док ћути у сјају

исцрпем будућност у свирепом болу

што сања крв лета и пакао у рају.

УСНИХ ЈЕ ОД КАМЕНА

Нека твоји бели лабуди кристална језера сањају,
али не веруј мору које нас вреба и мами.

Просторе где невидљива снага сања којој сесунцокрети клањају
видиш ли окренута заборављеним данима утами?

Тебе три света воле три те ватре прже. А ми
идемо испред наде коју лутајуће пустињепрогањају.
Они смо што су све измислили и остали сами,
жено од светог мермера бела утехо којој сеприклањају.

На звучним обалама где древно завшава море
каменим срцем слутиш: ваздух је велико чудо.
Нек траје лепота сунца до последњег сна, горе
према врховима који загубише нам траг. Ал лудо
не веруј томе мору које нас вреба и мами.
Кристална језера сањај у тами

ТРАГИЧНИ СОНЕТИ

ІПОЧЕТАК СНА

Нека ме недостојног ветар обавије

Куло с врхом ван времена на коју дишем

Тесно је небу у птици птици још више

Моје издвојено око ван главе бдије.

Одузимам свету име да га у предстварностскријем

Кад ништа не почиње јер нема места више

Кад ноћ од успаваних сила и смртоносне кише

Звери шумом уклете и мене сном убије.

Чистом ватром гоњен о шта ћу са оним

Што сам видео и чуо када ненађен роним

У простор пре речи где труне моја глава

Када летим и не мичем се ко човек који спава

Ружо без страха, сузо, одбегли ждрале,

Жалбо црних птица и тужне похвале?

ШКУЛА ЛОБАЊА

Жалбо црних птица и тужне похвале

Празно име иза смрти и обијен вид

То није љубав то је патња и стид

Кад одјечи померају места и обале.

Подземни ветар успава заспале

Улаз чувају две тишине и хрид

То није љубав то је патња и зид

Од лобања где труну звезде што су сјале.

Нестајем бдијем постајем глас и време

Цвет већи од ноћи празни талас без успомене

Звезде које се над главом мојом пале

Којима замених вид и име свога правца

Лађо пуна заборава и ветра без прамца

Некога света тешке сене пале.

III ОДБАЦИВАЊЕ СУМЊЕ

Некога света тешке сене пале

Робе напорног брега и злих вести

Доцкан је да посумњамо у оно што је у нашојсвести

Целога живота речи су нас крале.

Неуспела љубави ока и варке уздрхтале

У један крај много приснији ме смести

Где реч има вредност судбине и подсвести

Где су величанствене сенке а ствари мале.

Кад ослепим све појаве воде куда воде?

Деца дужна да порасту нека се роде

За смисао тајне која у Привиду спије.

Фруло неспокојна у своме ваздуху

Кад сунце измишљене ватре поклањам злодуху

Шта је то што се у дну песме крије?

IV ПОЧЕТАК ПУТОВАЊА

Шта је то што се у дну песме крије

Кад исти дар негде је јутро а негде ноћ мира?

О даљино сна где југ влашиће свира

Скриј ме од слепог камена који у небу бдије.

То питоме долине посташе провалије

У овој песми у којој немам мира.

Срце пуно мрака анђела свога бира

Да бди над горким морем и намеру ми крије.

Црно једро мог ветра пловидбо ослепљена

Мојој охолости море до колена

Над мојом главом опасност симетрије

Светова поређаних умом у привид.

С чиме да те здружим кад ти изгубих вид

Лепи мој дане с душом елегије!

ВПОЧЕТАК ТРАГАЊА ЗА БИЋЕМ

Лепи мој дане с душом елегије

Кад од Бића сенка бива пределима

Лутам у сузама страх ме обузима

Звездани утицај нада мноме — ко да их сузбије (!)

Неиздвојен појавом још нико није

Открио себе, свете, у твојим призорима

Врати ми дан ако га негде још има

Земљо поново непозната кад у лобањи легу сезмије.

Поређане главе у заборављеном времену

Са узалудним мислима и последњим речима

Слуте свој лик у мутноме камену.

Тражим те у ветру ако те још има

Изговорена речи за светове пале

Тражим почетак сјај и сате стале.

VIPOISTOVEЋIVAЊE БИЋА И РЕЧИ

Тражим почетак сјај и сате стале

Да живе мој живот и да га васкрсну

Из остатака збиље прерушене у сну

Кад ушав у пустињу затаји поспале.

Понављам речи које су ми дале

Тај цвет тај камен птицу што искрсну

Из ничега, сунце које се распрсну

Над светом који су саме одабрале.

Ослушкујем пун наде стране света.

Залази за месец време. Непокретна

Реч је над светом за речи остале.

Дан слепе љубави мину полустваран.

Не пође памтећи свет балзамом зачаран

Кад су ти две тужне птице вечност дале.

VII ИСПАШТАЊЕ СНА

Кад су ти две тужне птице вечност дале
Стрпљивост простора и свој лик по казни,
Главо низ црне стубе у непролазни
Дан патње, какве се ватре распламсале?

У дну је сунце и време је ватра. Ждрале,
Где му је одјек у срцу ил смрти? Поразни
Сведоци мора и промена испразних
Уснуше мир и скаменише вале.

Свет претворен у време отет зломе змају
Мировањем ватре и болне нејасности. Граде
Нема осуђених ноћас сви сањају

У вртovima где расте неповрат и папрат, и наде
Нема, али нема ни страха од змије
Пред вратима иза којих простор гњије.

VIII SEVAŃE NA POKOJNIKA

Пред вратима иза којих простор гњије

Он је збуњени златник и двосмислени раст

Мутне речи све дубље која чека на нас

Да нам срж клијањем кроз кору пробије.

У распеваном пламену ко да га открије

Трава расте из његовог имена и спас

Једини је будан а само је глас

Чули су га ал га нико видо није.

Простор и време између свега што бива

Безгрешним говором превазиђе у светлости

Кад горе градови у самоодбрани.

Он је звезда над празнином говор који открива

Здробљено сунце подземља као живу у кости.

Ту изгубљено сећање пустињу храни.

IX ПОЧЕТАК ЗАБОРАВА

Ту изгубљено сећање пустињу храни

Пред малим жбуном ватре тицом убијеном улету

Ту је живо што живи а нема га у свету

Што траје почетак у крају а прошли су давнодани.

Ту је све име или реч. У времену порани

Сунца и других звезда и сунцокрета.

Ноћ ће изаћи из мора и пробудиће се у срцу. Комету

Прорече мраку сну росу лек рани.

Занет окретањем неба што меље наше кости

Док мудраци протурају лажи о будућности

Видиш ли оно чега нема то да браниш?

А нема љубави, доказ је ова обала и ова вода.

Труну остаци уклетога брода

Крај ватре којом не хране се дани.

ХИЗМИШЉАЊЕ СВЕТА

Крај ватре којом не хране се дани

Изобличени облици од жестоког раствора

Сна и празнине. Истино говора

Све је замењено речју па нејасан пој мами.

Свет са ветром испод сваког листа у тами

Који се завршава звездама изнад назначенихГора

И наказом у пољупцу која се родити мора

Својим доласком измислили смо сами.

Ал вребају нас висине где ствари смисао губе,

Где је суштина округла и облик себи сличан,

и од целе јаве остале су тек речи. А боје?

А звукови и мирис? Могу и да се љубе

Ал не постоји љубав. Догађај препричан,

Закопани лелек и ненађено благо стоје.

ХІЗАЧАРАВАЊЕ

Закопани лелек и ненађено благо стоји
О звонка росо ту где смо ми пали
У чаролије касне које нисмо знали
Кад воде не теку, јер ништа не постоји
Ако престало није. Пределе раздвоји
Одјек те речи. Часови су стали
И нали укроћени над понором. Да ли
Стварност се привиђа ил шум прогоњен доји
Одбегла свест мутним излазом у н и г д е?
О пустињо најсличнија сунцу има ли игде
Финијег песка успаваног срцем и бескрајем!
И која страна света поклон бива
Кад бдиш једина звездо над измишљенимкрајем,
Љубави моја мртва а ипак жива?

XI ПРОПОВЕДАЊЕ ВАТРЕ

Љубави моја мртва а ипак жива

Нек у свом дану недоречен гори

Нек игра се песника док песму не створи

Птицом осветљени певач који у мени пребива.

О златни талог времена простори

Пуни сунца! Сенко, где се та земља скрива

Где материја сва од заборава открива

Ватру у себи и дан без јутра у гори.

Како се зове пре него се родимо

Спремни у туђој нади и безболном огњу све то?

Здраво, о могућа звездо коју и не слутимо,

Ил ме заборави песмо, јер жеља је моја крива.

Под земљом ће се наставити трајање започето.

О све што прође вечност једна бива.

ХИШКРАЈ ПУТОВАЊА

О све што прође вечност једна бива.

Сен која беше дрво траје. Буди

Испод свога имена које буди

Рука са цветовима крв што себе окива.

Завршиће се путовање остаће тиха брда,

Сива празнина ветар који блуди,

Место које нема места у жељи ал нуди

Зло да нас спасе и истину открива.

То чему се молите је Жалосни Славуј.

Љубав никада није завршена.

Чега има људског у патњи? О чуј

Дан одјекује. Непокретне звезде стоје.

Празне руке празно срце пушта сена

И нема мене ал има љубави моје.

XIV ПРОПОВЕДАЊЕ ЛЈУБАВИ

Нема мене ал има лјубави моје;

Видим је у сунцу и земљи где нам труну кости.

Довршава се дан у њеној захвалности

Слично музици слично празнини, спокојем.

Она ће сачувати намере моје и твоје

И васкрснуће мртве рођендане по милости.

У подножју ветра немерљива сен охолости

Нестаће у пепелу оних што више не постоје.

У пусто срце у мртво време ме зови,

Минула чежњо, да се свет понови.

Ако не сазнах лјубав и успавах свој ум,

Па ми је празан дан који још дошао није,

Ко грану која се издужује у узалудан шум

Нека ме недостојног ветар обавије.

XV МАГИСТРАЛЕ

Нека ме недостојног ветар обавије

Жалбо црних птица и тужне похвале

Некога света тешке сене пале

Шта је то што се у дну песме крије?

Лепи мој дане с душом елегије

Тражим почетак сјај и сате стале

Кад су ти две тужне птице вечност дале

Пред вратима иза којих простор гњије.

Ту изгубљено сећање пустињу храни.

И крај ватре којом не хране се дани

Закопани лелек и ненађено благо стоје.

Љубави моја мртва а ипак жива

О све што прође вечност једна бива

И нема мене ал има љубави моје.

ПОСВЕТА ЕЛЕГИЈА

Гласнице предгорја какву птицу под
срцем носиш? Свет замењен оком
над реком зло заспала сањаш и горки плод
поднебља загонетке над својим крвотоком
кад минуло време и јаз постаје свод
горких нам дана заблуделих током
звезда под којим сам у заносу пао.
Пашће сунце тамо где сам ја клечао.

Проговорите сени слутим ли превару
мутнога потиљка. О тужни северу тела
небо од четири ветра претвори у пару
над широм отвореном водом која је разнела
таму ока по целој телу. Жару
невесели када песме у мени пронађу
мрачно обиље што ме мори глађу.

Све што имам то су наше речи
над водама што слуте тајни сплет
токова кад открије врх бол у мени где клечи
пред мојом сржи што сања безболни цвет.
То што реку из земље изгони нека нас лечи
кад хлеб нам у камен претвори свет
кад огледало бива њено мртво лице
за птице крилатице изнад зле литице.

Гласнице предгорја какву птицу под
срцем носиш? Свет замењен оком
над реком зло заспала сањаш и горки плод
поднебља загонетке над својим крвотоком
кад минуло време и јаз постаје свод
горких нам дана заблуделих током
звезда под којим сам у заносу пао.
Пашће сунце тамо где сам ја клечао.

ЧЕТИРИ ПЕСМЕ О СЛУ

(1956)

За Ј.Х.

ЦРНИ ЈАМБ СНА

Ја после великог сна подухпут тужан

МАЛАРМЕ

У уху звезда за сна тамни звук:

зри звучни цвете тужним пределима

У топлој кори мозга где ме има

тај сан мој извијен у звездан лук.

Тај сан је смели силазак под тле

где слепе птице певају у тами.

У свакој има једна шума. Гле

што више говоримо све смо више сами.

О ветар с црном кичмом тамни рој

и пакао разноси светом, мења ток

онесвешћеној реци. Онда мој

залута међу звезде крвоток.

У уху звезда за сна тамни звук:
зри звучни цвете тужним пределима
у топлој кори мозга где ме има
тај сан мој извијен у звездан лук.

II

У сну то стојим испод запаљеног дрвећа
пред чудним знацима и више немам руке
у простор прогнан и у време. Већа
све бива сенка моја далеко од хуке
где ћутећи док остали су мртви уснух.
Јој ваздух вене умиру сви облици!
О милости за оно што сам био у сну.
То паклена ми љубав у недоумици.
Ноћ слепих шиљкова ме прикова за тло.
Под земљом мрачни предели се мешају.
Померају се мора ужаси се премештају
са једног места на друго место зло.
О страшни преображај мој у срцу сна
где васиона почиње ми птицама,

с два ока варница да л ће да зна
да пут ми нађе летом или клицама.

III

Сам у сну своме — ко ће да ме спаси!
од свега мало пепела у рукама
за буђење ми оста кад угаси
крв моја име што га рекох мукама.

Крв моја има име једног цвета;
да узберем то име у слеђеној крви хоћу
за њу што кроз моје ужасе мирно шета,
кад звери беже зле у наше речи ноћу.

Те звезде — с њима ко и без њих ноћ.
О куло снаге где је плави дан
ствар свака када има лековиту моћ
и кад се рађа смисао умире ми сан

у ваздуху кад се путеви продуже

за мирисе и анђеле да прођу!

Пред капијом сам коју црви глођу

за златно гробље где се сахрањују руже.

IV

Не, више није важно шта ћу рећи.

Већ беше све то некад ко зна кад

у неком сну ил некој чудној речи.

Ја после сна тог не знам куда сад.

Ти, сну мој, моје тамно подне, сен

зар сведок предела нестварних ја

за свет од топле глине умешен!

Куда да одем после овог сна.

ДАКТИЛ СНА

Стоје измишљени брегова

од злата где звезда сјала је.

Ту смрти нема. Ветрови

у небо се враћају. Пала је

лобања низ црне гребене.

У мрачне дубине носи ли

то што сам чуо. Ледене

обале сенком роси ли

језиве воде за заклетве

од жеље страшне смрзнуте.

На путу остале су клетве

и звезде споре омрзнуте.

О нема шумо на обали

ноћ где бесвесна почиње

да л снага ме слатка обали
или ме сан мој опчиње.

Затворен је тај предео
у себи. Та места немају
своја сунца. Под земљом то
облик сна мога спремају.

СОНЕТ

То су речи увек исте које касне
горку љубав и свет. Оне су успешни
престанак јаве, ал не сан кад се изјасне
сунца за ноћ, већ нешто треће, неутешни
због чега јесмо. Извод из чудесне басне
сна. Горке обале на којима неумешни
стојимо окренути своме почетку грешни
због губитка вида када светлост згасне.

У сну смо они чије заљубљене усне траже
речи без циља, без измишљених предела.
Ох те речи како могу да ублаже
ако су од сна. Лепото неувела
речи без сенке када ко чашу сунце
држимо у сну гледајући у црне врхунце.

СУНЦЕ

Ово ће се неизвесно кретање завршити

сунцем. Осећам то померање југа
у своме срцу. Мајушно подне се руга
у камену, варница што ће осветлити

звездани систем мога крвотока.

А дотле све што буде нек је због песме. Друга
утеха нам не треба. То трајање се руга
претњи црног и отровног неког сока.

Не, неће се отровом то путовање завршити.

Неки ће свемир поново да нас створи.

Макар слепог лица и мрачног срца реч правуизговори.

У камену спава мало сунце што ће нас осветлити.

Чујеш ли звездани систем мога крвотока!

Понављам: неки ће свемир поново да нас створи

макар слепог лица и мрачног срца док сунце непроговори
над претњом црног и отровног неког сока.

СМРЋУ ПРОТИВ СМРТИ

ХРОНИКА

Првога дана помреше птице и змије настанишегнезда и ветрове

Другога дана рибе изађоше из воде и вода отечепразна

Трећега дана шума је пошла према граду а граданигде

Четвртога дана сазидаше ћеле-кулу од лобањаи шкргута

Петога дана шума је скупљала крај рекеобезглављене лешеве

Шестога дана мало ватре заљубљено налик насунце

Седмога дана не запеваше анђели

Осмога дана у понедељак први пут запева птицаод пепела. и зид проговори.

ОДБРАНА ЗЕМЉЕ

У срцу љубав јача од смрти

У глави мисао већа од главе

И то је одбрана земље

Страшни су ратници под земљом, војници одбране,

Залиха снаге спремна ако живи клону

И то је одбрана земље

Велика реч ни из срца ни из главе

Већ из земље ко биљка ил цвет

Расте, и то је одбрана земље

Намучено зрно мисли цвет

Дан мисли сунце

И то је одбрана земље

Колико је земље иза нас

Толико је снаге у нама

И то је одбрана земље

REQUIEM

I

Мојајекрвмојпутдотебе

прелудијум

То је земља авај понекад често
понекад исувише, баштина ветрова
и оних што имају мање него ништа
велика урна са пепелом једне
и заједничке смрти која се понавља
али не прегорева са временом никад
земља на коју ћете пасти челом
ви и ја и моје чело мој обрачун
са мношћом тај нокат неба и пејзаж задње
светлости, то су предели пресликани
са очију мртваца чије речи
залуд смо хтели да никад не оду са земље

све смо заборавили осим своје
властите смрти коју живимо

МОЛИТВА

Треба се молити смрти за свој живот
а тишина ће сачувати скамењене лобање
за кишу лица и неба за врата
од песка и црне ће руже процветати
дуж путева отворених за све ветрове
којим долазе нерођени по своју смрт

II

Гледали смо како умиру стојећи
они које волимо сада видимо
мрак који не виде слепи склопите
очи да видите оне који су
дали вечној ноћи дан својих очију
они држе земљу на леђима и непокретне
никада их стићи нећемо о никада
никада се неће изједначити време
наше смрти и њихове вечито

бићемо раздвојени и мртви

postscriptum

Црвене птице пиће нам с усана

видети их нећемо

вриштаће траве у облацима кржљавим

чути нећемо

III

Крв откуцава кораке и смрт

и једне вечери после живота

крв престане да буде птица постане

змија у трави па свуноћ деца плачу

мртви су на левој страни узалуд

упаљене ватре чекају њихов повратак

њихова ноћ са нашим даном меша се

не заборавите да то деци кажете

успаванка

То више дан није нити ноћ сном треба
дочекати разбојнике птице су небо
на југ однеле спавај они неће
доћи њихови кораци су тешки
спавај љубав иде градом на штакама
спавај ал им глас не сањај

IV

Ноћ је пуна мрачних анђела
уклета лађа
носи терет изгубљеног времена
и наше мртве пријатеље
у шуму без птица

требало је прећи море
време и простор који су се помешали
сада су за једну смрт далеко од свакеобале

светлост и сенка

играју на води
игру живота и смрти
далеко протиче река
вечита и узалудна
птице лете за ветром
и жене плачу на обали

човек пада на своју сенку
они су без сенке сишли у дубину
и без имена

заисторију:

од слепог лица бродолома у њиховим
последњим очима створена је историја

поуказаостале:

људи су мртви а не смртни сунце ће
проћи и кроз наше очи неизмењено

V

Узидали вас у зид невидљиви
и сви сте били спремни да умрете
једни у другима и било је тако
здраво чудна реко спаса
тражили вас залуд у мрачноме сплету
онесвешћених чула на граници
вас и изненађења нису вас нашли
збогом граде где се прекида моје сећање
сада сте мртви и ваше је тело
неопипљиво сећање и топла
прегршт земље прегршт Србије и нас

рефрен:

Уста су била испуњена песком и сви сућутали
збогом граде где се прекида моје сећање
здраво чудна реко спаса

VI

Звездо црвена рано облака
марамицо крви у ноћи закључаној
црним кључевима где су мртваци
сахрањени једни другима под челом
смрти помножена са хиљаду гробова
јој на кордуну облаци су узели
цвет ватре из њихових руку које су
последњим покретом поделиле предео
на две тишине где плачу птице од пепела

postscriptum

У земљи где се поштују сунцокрети
пали су лицем према истоку
чини ми се да сам и ја пао с њима
различит од онога што ћу рећи

VII

Зеленгоро хоћу да изговорим твоје име

зеленгоро зачета у трбуху ветра
зелена горо неба и звездо моје крви
стране света су се отимале за њихову
смрт која је била почетак
а не крај путеви су их тражили
по целом свету нема их
профил њиховог одсуства чува
ноћ зеленгоре њихове су смрти
најдивнија сазвежђа на југу неба
земља мирише на мртве зеленгоро
чујем те ушима свога срца и њих
ту нико није умро ко је умро
звездо моје крви и њихове зеленгоре

VIII

За оне који су искористили смело
могућност умирања за оне који
су прекорачили преко свога леша за њихову
смрт тако потребну против смрти
за оне који су сада једно

јер свет је подељен људском кожом
на два дела а два и два су
један кад падне последња ноћ
за оне који су се утопили
у водама вечитог сна као што умре
сунце удну далеких пејзажа
закопано за оне чије су речи
никле из земље ко лек и буна
нека погну главе далеки сунцокрети

ЈУГОСЛАВИЈА

Ево како је почела у дан своје нужности

Све што нема ватре у себи сагори

Што сагори постаје ноћ

Што не изгори рађа дан

Треба запалити све што може да гори

Треба срушити све срушиво, све што није вечно

Треба у свему и после свега пронаћи наду

Револуцију, оно што остане је човек

Оно што прође је прошлост

Прошлост која не прође је будућност и будност

Свака ствар сваки човек је детаљ твоје наде

Ето тако је почела у дан своје нужности

Обала једноме Мору

Звезда на Полуострву

Рт Добре Воље

Оивичена бескрајем

Саветује плодовима љубав и разум

У фабрикама људи конзервирају сунце
Које се јавља на најразличитије начине
у плоду и камену подједнако
Први пут слатко други пут врело
Сада има све што је њено
На југу Море на северу облаке
На истоку трешње на западу маслињаке
И сазвежђа над Фрушком, звездане строфенајлепше
У камену и на води:
Грозд је успомена на њихов распоред
Има своју будућност и њену прошлост
Има свој пут и његову истину
Саветује плодовима љубав и разум
Обала једноме Мору
Звезда на Полуострву
Рт Добре Воље
Оивичена бескрајем
Туђа пресахлост би јој изворе отровала
Туђе пустиње клеветају њено сунце и земљу
А она без милости према ономе што је стварно

Али не и истинито, не престаје да се бори
Срце њених градова је бело сунце свих људи
Она учи градове да буду браћа Великоме Граду
Који венчава Шумадију и Загорје
Међусобно и са будућношћу
Истраживачи под земљом, у смрти, војници ирудари
Истраживачи у ваздуху, певачи и икари
Истраживачи под водом, песници несвеснога
Тражите, нађите, претражите сва блага,
Све могућности и сва имена свом Југу
Који саветује плодовима љубав и разум

ВАТРА И НИШТА

ПЕПЕО НИЈЕ НАСТАО ИЗ ВАТРЕ ВЕЋ ИЗ НАШЕГ ДОДИРА СА
ЊОМ И ДЕЛИ НАШУ ПРИРОДУ.

ПЕТРУЏАЏИЋУ

СВЕСТ О ПЕСМИ

АЛЕНУБОСКЕУ

Мене ничега више није стид.

Клону сунце преко свега. Жељен плод
пун је ноћи. Глас, што себе сања, зид
откри у даљини где зазидан ми брод.

У том зиду чувам своју гордост, певам
из те зазиданости лепше но на слободи.

Откуд та моћ да себи одолевам,
а не одолеше виногради родни!

Је ли то чудна жеља да се живи
без себе? Жеља за песмом без песника?
Од прошлости и заборавља време што се дивни
издајству мога заустављеног лика?

Да ли то значи рећи промени: нећу!
И оставити песму да се сама мења?
Поклонити себе животињама и цвећу
и снагу своју дати глади црног корења?

У овој ноћи мене није стид

што певам из зида лепше но на слободи.

Сунце ми у пети бриди. Блешти зид

на крају пута што никуд не води.

Реч ватра! ја сам јој рекао хвала што живим

тој речи чију поседујем моћ да је кажем.

Њен пепео је заборав. Ако пред том речи скривим

под челом ми поледица и дан поражен.

Реч крв! најлепша реч која се не сме.

А колико птица и звери у крви мојој преноћи!

Можда изван мога срца и нема песме,

јер крв је ванвремена мастило без моћи.

Реч жудња! једина још смисао не нађе;

И птица у паклу кроз тужну ми главу.

О горко море за моје беле лађе

кроз исписани предео и вербалну јаву!

Реч смрт! хвала јој што ме не спречава
да отпутујем у себе ко у непознато,
где ако не нађем себе и смисао што спасава
наћи ћу свога двојника и његово злато.

Реч ватра! ја сам јој рекао хвала што живим.

Реч смрт! хвала јој што ме још не пречи
да волим самог себе и да се дивим
својој људској моћи да изговарам речи.

Верујем, да бих могао да говорим
да изађем из себе с надом на повратак,
макар кроз пустињу до места где горим,
макар кроз смрт до истинских врата.

У погрешном распореду речи утешно време
можда ћу наћи. Или ћу открити
како је бесциљно љубим ко киша, као време,
ко онај што мења речи а не свет скровити.

Верујем, мада без наде ући мора

у ноћ, у заборав кроз који се простирем,
та песма без завичаја, та птица без гора,
да смрт своју не издам, да живим док умирем.

Онај ко пева не зна је ли то љубав
или смрт. Када мирис помери цвет,
где је цвет, да л тамо где мирише са руба
света пуног а празног, ил тамо где му је цвет?

Свака је песма празна и звездана,
Ни бол ни љубав не може да је замени.
Она је све што ми оста од неповратног дана,
Празнина што пева и мир мој румени.

Песмо празна и звездана, тамо,
твој цвет ми срце слаже, кроз крв шета,
ако га уберем оставља ме самог,
ако га напустим за леђима ми цвета.

1957.

АРИЉСКИ АНЂЕО

О АНЂЕЛУ НА ЗИДУ

I

Заузме своје место између седам звезда када престаје ватра и збивање и почиње чиста кристализација подарена у смиривању. Анђео усамљен на зиду, можда он стварно постоји у зиду, али када није на зиду, он је сен. У својој првобитној озбиљности смањује видљивост неким стварима. Тада почиње лутање, осетим да се мења структура мојих чула и да уместо чела имам једну једину мисао. Не постоји тријумф изван несреће. Док смо то сазнали неприметно смо заменили себе. Тако смо стварно претворили у мит, да доцније посумњамо у њега. Али један песник који је дуго стајао испод зида у који је било немогуће посумњати, ваљда због његовог горког укуса и тврдоће, препознао је своје лице безброј пута сељено на једном српском средњовековном анђелу. Онда он стварно постоји између елемената и односа који поравнавају свет, постоји у чистој могућности као чудо и верност силама које су иза зида.

II

То могу да објасне само воде које не теку, тај мирни лик када престаје ватра и збивање и почиње кристализација. И мада је супстанција тих звезда око главе нематеријална, оне припадају човековом простору. Али то лице остаје најбољи доказ зеленога сунца и виђених шкорпија. Иза тога лица нечија крв чека да буде рођена и она ће препознати то лице. У срцу се пали светлост која обећава да ће све бити виђено и сагледано у сећању и будућности и у себи самом. Дотле треба сачувати своје очи које гледају са некога зида и чувати се ослепљења и заслепљења. Нисам први који се плашим да не ослепим забринут за дубину свога ока кад гледам у језеро или у простор. А ништа није теже него гледати читаву вечност са неког зида. И највише нам при том недостаје празнина где не струји крв и где бисмо сместили своје представе о евентуалном божанству. Ипак

ништа није изгубљено, јер празнина је то чега нема. Али има нешто око његове главе што је чиста лепота и непревазиђена врлина, а слично је празнини.

III

Овај конкретни Анђео, осветљен сам собом изнутра, да је у пустињи рекао би: шта ће ми нада ако не да сачувам ову пустињу. Да сиђе са зида, рекао би: ово је предео који продужује љубав.

1957.

АРИЉСКИ АНЂЕО

Анђеле горки празнине и снаге,
Кад указа се сунце какав није
Свет, где невољан јаче ћу волети драге,
Док плод посејан у паклу на небу не сазрије
Ако намере добре срце вођу
Подари, каквом ватром вођени иду,
Док пчела ставља жаоку у слаткоћу
За смисао лета на искусном зиду.

О, опија ме ватра тако трезна
Око твоје главе ко пролеће!
Ко тебе није видео тај не зна
Себе, ко тебе не виде тај неће
Никуда стићи, јер бескрајан је пут.
Где месец блиски изнад рујног цвета
Доби облик српа: лепота је смрт
Где врлина откри могућност узлета.

Непомичан си, зато те не могу стићи;
Тако близу мене други ваздух дишеш
Док силазак у дубину обећава све више
Звезда на коју треба се тек навићи.
Дивно празноверје што измишљаш крила
Ослепљеном ваздуху у тој сажетости,
Твоја је младост пре свих младости била
И остала на зиду ко слика милости.

О сретна младост која проћи неће!
Да би био разумљив срцу оста
Млад у издвојеном дану који поста
Светлост што ме мири са вечним пролећем.

Прах ружама такнут до мириса се вину
На звезданој промаји где ми дан одшкрину
Ватру, ватру, слепо то обожавање
Елемената, које сагоре сопствену
Будућност и сунце претвори у сену
Небескога биља пред мрачно свитање.

Ти ме згушњаваш на месту где падох,
Иза последње мисли последња надо!
Твоја чула себе ослушкују, своју
Нестварност, своју бескрајну успомену;
Твоја празнина свет и звезде крену
У чудно поимање твог духа у Броју.

Сричем фосил твога имена у суши
Вере и лажног раста лажној души,
Јер и да те нема, празнина у којој
Замишљасмо те, ипак, никад не би
Престала да нас опија, у себи
Увек друга превареној сржи мојој.

Да ниси анђео кога страх мој кроти
Чудовиште би био у својој лепоти
Чије порекло у мојој је жељи
Да уништен будем тамо где постаје
Моја немоћ моја снага која даје
Истину речима у лажној повељи.

Због твоје надмоћи остах пуст и сам,
Што сних заборавих, па ме проже плам,
Док на крају твог имена букти баршун
Птице што прелете свет уназад варав
До мириса руже у камену. Бар шум
Насликане гране да помери нарав

Биља! Како да те сачувам од туђих
Мисли у мени, док бивам све луђи,
За вредну горчину, шупље двојство лика,
Чији је раст одјек будућности празне,
Што податно тражи начине пролазне
Да бујалост своју непролазно слика.

Још мало и заћутаћу пред тобом,
Док бдиш оноцветно над испражњеним гробом,
Анђеле пред неумољивом лепотом краја
Где је мир и зрелост песму заменила,
И мрамор где мрмор вечне воде спаја
Са каменом коме израстају крила.

Све што постоји тежи нејасности,
Галеб опонаша литице плахости,
Што вртлог одрази само вртлог бива;
Има ли доказа лепоте померене
Чулом у небиће које заодене

Обликом бекства стварност што се скрива?

Ох наше срце ког достојни нисмо
Ни онда када најмудрији ми смо,
Док будни пред оним што нас сном превлада
Не завапимо: милости! То пелуд
Некорисног пада на невиност белу
Цвета трезног чије име поста нада.

О анђеле благи упркос својој моћи,
Ил управо због ње, ватро са својом ноћи,
Како се зби дивно да биће ти избегне
Место које би изван тебе било,
Јер забуном све се збило што се збило
А сјај који касни најдубље досегне.

Наше име неће бербу доживети
Свега што може себе да сети.
Појединачно нас, јој, унеразуми;
Опште нас заслепи. Забуна је сличност.

Моје лице тоне у чудну безличност
Која мермером своје очи уми.

Ах, надо коју врисак зна изрећи,
Тескоба и грижа, пре но мир у срећи,
Слаби смо и ломни као лист лискуна
И не усуђујемо се да будемо друкчији.
Преселили смо цвеће под реп змији,
А ипак нам је душа наде пуна.

Дај лобању празну за преживеле лажи;
Неизбежни додир сна и праха тражи
Имена посна троструких одраза.
Властито ме срце порази. О, крах,
Кад крв своју бури подмећем, и плах
Пењем се на врх пресахнулог млаза.

Вратиће те време. Клечаће и влати
Ко у Матјечи, на гори што пати,
Док те у дубини преуређују звезде,

Које не видиш, ал видиш звезданост
Пресвислу у води без чари што занос
Твог срца троши за хридине трезне.

Моја те љубав претвори у нешто
Што се не може волети. Ал вешто
Твој костур празно препозна сазвежђе.
Ко ће преживети Плод, ако га буде,
Сићушан испод дрвета, ког луде
Покушаше трести у зоре све блеђе.

Ту врста тла проговори са гране
Заведена од сунца у непојамне дане,
Када знам шта ми окружава вид,
Ал не знам сунце што га испуњава
На уласку у земљу која спава
Сањајући труле лобање и зид.

Празно је дубље. Јао, време, где те
Пламен пресеца. Оспорени свете!
Није ли страшан лет који је доказ
Празнине у стварима. Цвет уместо ока
Исто сунце виде. Слепо слепим само
Видети можеш. Залеђени плам
Огледало поста ономе што сања.
Облик је врлине стрела угледања
Што светлост раскопча орлу испод грла:
Запамћена зимо бит је неумрла.
Јао, време, устах, ал се не пробудих;
Шта то видех, шта то сањах, па сад лудим,
Аскетска ружо, сени оплођена
Цветом, крв ти зајмим, а сам бивам сена.

Ту нема сунца, јер све собом зрачи
Место узалуд покушано. Јачи
Постаје који своју слабост спозна,
Цвет шупљом руком откинут. О грозна
Свирало која пресађујеш влати
Из питоме долине на литицу што пламти!
Глув да чује немоћ како вешто свира
Шупљину фруле изнутра и пепео додира
Слух сажет звездом успомену згусну
Преприча росу и неверицу усну
Мамећи сене из свирале празне
Ишчезлим даном. Јао, речи разне
Исто значе. Никад цвет не могу рећи
Ако не мирисах нецвет много већи.
Најближи дан је који прође давно,
Смиреност сени примакнута славно.
Јао, време стрмо израсло иза лажног
Сусрета чула у уму. Неважно
Спрема у свему виђеном поразе
Оку и уху док сазвежђа силазе

Кроз левак цвета у земљу, престрого
Штиво корењу. Ту сам изнемого.
И вишак ватре поста сунце злобе,
Златни почетак отрова и тескобе.

Све је нестварно док траје и дише;
Стваран је цвет чија одсутност мирише
И цвета, а цвета већ одавно нема:
Беспућем до наде песму ми припрема,
Кад издан још волим ону која спава.
Успомено златни праже заборава!

Из пресађеног отрова дан расте и спрема

Почетак лепоте, а лепоте још нема:

У прекомерности и изобиљу се губи.

Лепо је мањкање у себи што љуби

Празнину и место још неопорављено

Од одласка анђела, свисло биље. Сено

На трагу одлуталог цвета чије име

Мирише изван врта и води ме

До чистих места, нестварних без наде,

Ружо померена најслађи мој јаде,

О како дивно трајеш измерена

Својом одсутношћу, одважно мислена.

Ватро безболна, о жестино даха

Оног чега нема, примедбо мог праха,

Што приста на себе, али наде пун,

Због које је сваки свршетак непотпун,

Одсевом циља непрозирност смири,

Увреду глине сунцу, сјај рашири.

Зид мутни што се под фреском отрезни

И ојача празни занос неопрезни,

Нек лепше од звука слути ми суштину,

Губљење вида и пут у долину.

Јер и пад је лет док се не падне

У себе; а тамо — нема нас, већ гадне

Кљују нас птице и ругло смо свима;

Ко нема више срца тај га има.

И пакао је љубав кад дозревање ока

Ружу у слику претвори, дубока

Расањаност да јој луди мирис кроти

И одузме срце ведрини и лепоти,

Јер ако крајности исто сунце доји

Сувишно је срце где песма постоји.

Провидност лепоту опседну да плане

Кад презиром казни све излишне дане

Где досада је врлина без наде

Пепео одблеска који упознаде

Испражњен југ и посвећене руке

Сјајем нове звезде за прастаре муке

Кад пакао је љубав и исти огањ гори

У злочиначком срцу и на гори.

Биљко, помешаност смешну земље и воде
Кажњену блатом, благо презри цветом.
Ал пристани на свет који звезде воде
Изласку мутном с безбожним полетом.

Срце роди поноћ главе, ал избави
Себе анђелом када време стаде.
И оплођен прахом мутни цвет објави
Померање порекла, дан већи од наде.

Биљка те мисли; мој ум се исели
Смело у цвет који иронично гледа
Лобању празну. Ко птицом исцели
Понор пролећу безазленост преда.

Ружом погрешно и нежније казана ватро,
Пролеће прође и нико се не стиди
Да преостале дане као будућност види,

Коју прелетају гмизавци с птичјом маштом.

Препорађањем испирај сјај свету

И звезди која поноре затаји;

Нека се трулеж отрезни у цвету

Непознат несвесној ружи која сјаји.

Држиш у руци ватру као да је

То нешто стварно, анђеле са зида,

На уласку у завичај који даје

Лобању трулу за злато мог вида.

Прими и цвет кога презиру љиљани

Запамћене мудрости у сусрет мом праху.

Истинске су речи тужне; прави дани

Празни. У прашини траг нађи уздаху!

Као они што се ослободише љубави

Љубећи силно, сићи ћу једном празан

у свет полутаме, где заборав плави

Поља, а звезде тамани зараза.

Трешњо неверице без облика срца
Људског, звездане падавице вруће,
У пољупцу се ништавност копрца,
А пут је само упознато беспуће.

Из срца ми славује измами гора,
Па празан клечим пред оним што паде,
Сред непокретних ветрова и мора
Празних: пакао — предео без наде!

Шумор без шуме и цвркут без птице,
Празно што траје; не чује се што јесте.
Док с мртвог оца скидам наслеђено лице
Ватром се звери и звезде причесте.

Чиста реч која каже себе маном
Избеже твом бићу, али упозна зору;
Доврши ти небо у неисказаном,
Да ти име чезну острва у мору.

Да уместо мене пати, песме ето!
Испражњено срце још је увек живо.
За велико сунце у камену сажето
Кристал истури прозирност ко сечиво.

Камен је потчињен говору и зими.
О речи које речено поткупи!
Звездо, мој пакао и моје срце прими
Угашеном руком што бескрај исцрпи.

Ослепљеном росом у надање и вече
Вара ме азур поклоном теби сличним
И страх стварнији од оних што клече
У страху од промена пред злом непомичним.

Оговарају воде одражено
И дан пропаћен пре него што сине;
Почетак света виде поражено
Име светлости која светом мине.

А твоја милост путеве одводи
У ружичњаке јасне, сестро крина,
Измењена звездама одсутним у води
Над којом лебди њезина дубина.

Пјан од удараца срца још тетурам
На Југу без Мора што препливах га ипак,
Јер нестварност је јача и најжешћа је бура
На мору ког нема, а хучи и ђипа.

Звонке руке пружам граду који спава
Пометених језика, са сунцем у бари,
Узиданих мајки у зид мушких глава,
С анђелом у воћу и оку што стражари

Лукавство позајмљених догађаја,
Неизрециво а научено ко време,
Варко, у теби удес и случај спаја,
Где прерасте слику и сјај успомене.

Нек ти име чезну острва у плими,
Анђеле, и песма која место мене
Пати, јер пакао и моје срце прими,
Да бела изнутра црним трагом крене.

Померање порекла дан већи од наде
У калемљеном плоду речи слутим,
Понор у руци анђела што стаде
С ватром на уласку у завичај мутни,

Да дан пронађе пре него што сине,
У оку и воћу тамни обрис раја,
Нестварност пуну воље и жестине
Која у нама коб и случај спаја.

Главо све даља од срца мом праху
Трулеж у цвету отрезни и целу
Ноћ кроз пределе без наде, у страху,
Празно и земљано вапи звезду белу.

1958.

УТВА ЗЛАТОКРИЛА

(1959)

ФРУЛА

Грознице нежне поремећеног цвета
Слутиш. Гле, биљу клањаш се опет.
Трагом пјаног југа и ишчезлог лета
Пожури, опевај пре празника свет.
Понови дан због незахвалног тела
Што сунцу узвраћа сенком и песму квари.
Врати човеку усамљеном птицу:
Под празним небом плачу соколари.
Дозови утве с гора у предање.
Састави чула песмом да не вену
У ноћи тела. Нек буде све мање
Видљивог да оствариш успомену.
Празниш ми колено и узимаш срце
Жури, круг опевај, несрећу превари
Смедерево отвори, птици се додвори
Под празним небом плачу соколари.

ГОЈКОВИЦА

И тако будућност мрачној нади поста
Сужањ и талац зло животу верно.
Грлицу опева камење што оста
У пределу који расте лаковерно.
Јеси ли живи стуб града ил мртва
Бели бедем дојиш превару све већу?
Празно име наде и прелепа жртва
У зиду без звезда праведно се срећу.
Тела чистијег од изгубљених речи гори
Дан после времена којег се сви боје,
Ноћ низ Бојану отиче у твоје
Срце продано несигурној зори.
Трговци часни што купују ватром
Из твојих руку истинито благо
На твоје телу град цртају јатом
Жртвених ждралова умиљатом снагом.

ЗОВА

Из зове која се собом забавља
Пределом слепим погубан је пој.
Издајство и брука ко песма се јавља;
Успомена траје у намери злој.
Цвеће нас оговара; шума се прикрада
Нашој наказној самоћи. Нема тајне.
Свирала се руга. Ругоба и чежња
Изједначише се пред крај лета. Сјајне
Заблуде ватре ништа не савлада,
Интриге сунца у плодовима гласним.
Сирене биљне пустолове маме
И чине свет смешним и опасним.
Речи су издајство; труљење сунца вајну
Сласт плода кукавичлуком означи.
Муљ и прогонство звезда које тајну
Казаше понору безвучно помрачи.

БОЛАНИ ДОЈЧИН

Је ли истинито оно што је стварно
Ил само влада? Победници беже.
Празан је празник биће је утварно
Док достојни шетње кроз врт мртви леже.
Сунце је болест и слабост је стрела
У сну одвојени водом док се мрзну.
У висини ватре хладно је без тела.
Ко поједе своје срце тај се дрзну
Да песник буде пределу без памћења,
Цвет недовршен кад пролеће већ прође.
Свет ће спознати онај ко га мења.
Слаби су позвани да постану вође.
Дозивај пепео без страха јер нема
Пепела већ само пламен који спава
У камену мутном што потајно спрема
Излазак сунца изнад мртвих глава.

СЛУГА МИЛУТИН

Последњу светлост сабласти прате и биље...

Употребљив само у сну, свет нас вара!

Варницом нежном низ црно ковиље

Дожељен предео обузе превара.

Што је дубоко нит лети нит тоне,

Нит варкањем варке богојавно плане,

Да ноћ која их наизуст зна троне

Поткупљивим сребром мудрости преране.

Горка причест слуха у себи вас крије,

Чемерни лабуди излишности бритке.

Усамљеност је нискост. Госпо моја, бије

Свако у свом мраку изгубљене битке.

А кад зид лобања све време опчини

Нико неће знати је л рано ил касно

За љубав за пут ил смрт док сунце јасно

Кува одбеглу горчину у висини.

УТВА

Дај несаницу гране с које слете
Звучно у дане последње и тужне
Златокрила које не могу да се сете
Црне шуме иза главобоље ружне.
У тврду земљу да л одлете шупља
Од неба, празна као све што траје?
Ватра која те види биће скупља
Од злата које себе не познаје.
Оста само име: доста да се роди
Песма у лету сјај далеке зоре.
Сањам те док певаш у скамењеној води
Морем без молитве про непрелет горе.
Одлете трагом издајничке среће,
Од блеска срца руком склањам лице.
Не куни воду изгорети неће,
Удахнуо те камен крилатице.

ТАМНИ ВИЛАЈЕТ

Туђом су песмом очарани. Тешка
Неверства крију у срцу што стрепи:
Славује странпутица. Сунце је грешка
Плаћена виђеним ужасима слепим.
Ноћ уместо ока лукава ватра нуди,
Ал стоје кужни у истрошеном ваздуху
И следе видљивост различито људи,
Билјке и звезде подмићене у слуху.
Понор сумња у њих јер их испуњава;
Само су слаби изван опасности.
У злочин је умешан и онај ко спава.
Никога нема да јакима опрости
Што сиђоше у тамни вилајет и злато
Које се не може узети открише.
Што год да чиниш зло чиниш јер блато
Из тог подземља славно је све више.

РАВИЈОЈЛА

...тужнавиланијесјенапука

Тин

Твоје је срце узрок дана и ноћи

Време слично сунцу дубоком и празни

Забрањени славуји славни ал без моћи

Твоје је срце узрок дана и ноћи

Да све што прође врати се по казни

Тужна посестримо чемера и буне

Пелен је једини лек и горка нега

Срцу још горчем што се тобом куне

Тужна посестримо чемера и буне

Јетких мудраца с измишљена брега

Твоје је срце у другима ти само певаш

И твоја их празнина све више очарава

Опроштена им опорост доснева

Твоје је срце у другима док певаш

О искри искреној која очајава

У таштом пределу коме одолеваш.

КОЛО

Ван њега све је бескрај, варка и злоба,

Празнина у ветар претворена ташто.

Само је будност песма, и тескоба,

Бешчулно место преварено маштом.

Измишљање слепог у ковитлац ока,

О саплитање кроз измишљен врт!

Искуство ослобођено памћења

Опчини биље нежности и смрт

Около времена, около костура,

Около данашњег дана опраштање.

Док се срце игра својом прозирношћу

Угасла јасност чека испаштање.

Чикају свет за потиљком. Чуј

Шта закаснела фрула каже свету.

Из пепела ока излеће славуј.

Крилатост клисуре одмени сујету.

ДОДОЛЕ

Ко сат без казаљке светом откуцава
Пронађена празнина дану сагорелом
Што посвађа будно са оним што спава
И лет заустављен с лажи одлетелом.
Па певају: дај нам будућност ко сећање,
Свет више иза нас неголи у нама.
Да би чезнули и певали дај мање
Него што нам треба. Падај кишо тамна!
Ружу нутрине нуде безазлено
Промуклом додиру дана да га свлада.
Између њих и света стрмог, ено,
Као у јаму тешка киша пада.
Жуборику биљно песмом дозивају
И дан иза леђа ко потоњи цвет.
Бела им врана на језику. Знају
Са лажном сликом да помире свет.

РАСКОВНИК

*Тојенекаква(можебитиизмишљена)травазакојусемислидасеод
ње(кадсењомедохвати)свакабраваисвакидругизаклопотвориса
модсебе.*

Вук Ст. Караџић

Отвори кам у ком искра малаксава,
Да лепши од празника обичан дан буде.
Изнеси благо из лажних остава,
Из измишљеног пакла лековит јед руде.
Поклони своју биљну мудрост дану.
Отвори пут у речи, у ризницу гоље.
Око заходи са сунцем, не срце. Освану
Варка, рекавши: хајдемо у поље!
Биљни сезаме отвори обзорје
За све који су се родили прерано;
Нек уђу у туђе срце ако су отворили своје,
Путници врлим ли морем, гором ли саном.
Отвори семенку у којој нежно чами
Заборављено пролеће. Отвори

Камен што прећута звезде својој тами.

Отвори пут птици, човеку и зори.

ПОХВАЛЕ

(1955)

ПОХВАЛА БИЉУ

I

Дошле су из једног сажетог дана непознатеи познате

Снебивљиве у нашој употреби многобројнебиљке

Чине видљивом линију којом се граничиизмишљено и стварно

Свуда где има минерала и ваздуха воде имаште

Биљке које нам пробадају тело зрачнимкопљима мириса

Које нас заустављају отровом и продужујубеланчевином

Скупљају нас по свету и хране нашу изнемоглост

Из земље закључане пред нашим моћима

Ваде неопходна блага из затворене бразде

Из црне браве за коју нема другог кључа осимбиља

О врло смеле и инвентивне биљке

Све што пронађу несебично покажу

Стоје између нас и празнине као најлепшаограда

Биљке што ждериу празнину и враћају нам ваздух

II

Изналазе путеве између крајности: између
минерала у коме никада није ноћ, где
сунце не залази, где је симетријастална, и нашега срца
Оне расту ван јаве па нам се онда јаве
Чине паралелним прошлост и будућност и старају
се да не буде више мртве стварности
него живе нестварности
Иду до смрти и натраг и чине време потребним
Помешају дан и ноћ и зачну слатке плодове
Припремају љубав

III

Ту све почиње ако у њима заиста имаприлагођене светлости
(Тамо где не посредују између нас и нашегасунца пустиња је)
Оне стварају свет пре његове очигледности препрвога дана
Цветају птице на гранама људи од глине отварају
стабла и узимају отуд срце слично ружи
Оне су најмање измишљене
Не мењају недељу за понедељак

IV

Два света је измишљају: подземни и онај чији је дан имитација
невидљивог сунца

Биљка са кореном изван овог света

Отвара ветар и улази у празно не куцајући

Продре кроз материју и такне бескрај њеннаговорени цвет

Њено биљно искуство: пресипање једног света у други

Зелене враџбине биљни ђаво цвет а не свест

Њена безболност додирнута чудесним

Врати зрно у заборав

Ослобађа ме бога њена провидност

Слична птицама које прелетају мора

(Конфузне птице не схватајући простор)

Њена безболност њен цвет без памћења лишише је бескраја
иако је дело два света

Иако експлоатише једну супстанцу нималоконкретну у дубинама
дана.

Биљке!

Измишљам им имена да живе са мношћом поклањаним врт

Приближавам их својим навикама и потребама

Користим се њиховим заборавом

V

Ја знам твој корен

Али из којег зрна сенка твоја ниче

Биљна лепото дуго невидљива у семенциудаљена

Нашла си под земљом моју главу без тела штосања истински сан

Звезде поређане у махуну

Све што је створено песмом и сунцем

Између моје одсутности и твојих биљнихамбиција ноћ

Која ме чини потребним и када ме нема

Зелени микрофону мога подземног гласа зово

Што ничеш из пакла јер нема другог сунца подземљом

О биљко где су твоји анђели слични инсектима

И моја крв што везује кисеоник и време

ПОХВАЛА СВЕТУ

Не напуштај ме свете

Не иди наивна ласто

Не повредите земљу

Не дирајте ваздух

Не учините никакво зло води

Не посвађајте ме са ватром

Пустите ме да корачам

Према себи као према своме циљу

Пустите ме да говорим води

Да говорим земљи

И птици која живи од ваздуха

Глас мој испружен као живац

Пустите ме да говорим

Док има ватре у мени

Можда ћемо једном моћи

Да то што кажемо додирнемо рукама

Не напуштај ме свете

Не иди наивна ласто

ПАРАЛЕЛНА ПЕСМА

Хајдемо просте воде

хајдемо

то је мала шетња до

непознатог и натраг

увежбаним навикама

најобичније речи ми

набављају све што ми

треба и не треба.

то је најлепша куга то су

најређе болести

тако потребне мом

ама не

свет онакав какав је

празно у пуном

песма коју сви знају и

да је нико не испева

да се нико не издвоји

да ниједан град не буде

престоница

другим градовима

тамном жару када покушам да издвојим мало чистог времена — песму	не, нема разлога да пишем песме ако умем да приближим стварност ономе што радим празнини којој се прилагођавам шта инспирација
за музичку фотографију празнине која се пење слична празним водоскоцима звезди црној ко склопљено око	шта њена златна лудост мисао која се премешта из једног света у други кад великим речима

хајдемо просте воде

хајдемо

то је мала шетња до

увежбаним навикама

претходи пустиња

непознатог и натраг

које нас изједначише

ПОХВАЛА ВАТРИ

I

Она нема никога

осим сунца и мене

II

Она се указује луталици

указује се лукавом

указује се заљубљеном

Ништа није изгубљено у ватри

само је сажето

III

На крајевима ватре

предмети који не светле

Нити се нечим другим одликују

трају у туђем времену

Птица која сама чини јато

из ње излеће

Узмите шаку свежег пепела

или било чега што је прошло

и видећете да је то још увек ватра

или да то може бити

ПАТЕТИКА ВАТРЕ

(1956)

ДВА ПРЕЛИДА

I

У заборав зашто рече

Што непогрешном погрешком стече

Кад блътави свет с дуге стране

Таче те да ти укус згране

Ту птица без птице друго поста

Речи без смисла поклон за госта

Што својом досадом се забавља

Сви смо ми болесни од здравља

Од сунца коме је најближа

Наша рана недостижна

II

О хладна ватро која изгараш

Свуд око мене а дан не ствараш

Не знају куће где одоше људи

Нит позна јутро оне које буди
Ал зна их поноћ пуна сунцокрета
Биљни петао на крову света
Који их само зато буди
Што мртви знају да буду будни
Да следе реку звезде и птице
и наставе живот криомице

ФЕНИКС (I)

Да л варком чараш по мом челу

О ти у мени одсутност мене

Могућност крила у моме телу

И неке светлости залеђене

И неке светлости залеђене

Јеси ли можда јава позна

Када се касно остварује

Обећање цветова за порозна

Времена којим сјај путује

Времена којим сјај путује

Цвет си што живи у мртвом телу

А не зна име догађају

Који расцвета ружу белу

За потонули пламен у мају

За потонули пламен у мају

Сјај који себе не упозна
Горким стварима благост врати
И пролеће години. Али ко зна
Да л ће та светлост икад сјати
Да л ће та светлост икад сјати

Да л варком чараш по мом челу
Или си можда јава позна
Цвет што живи у мртвом телу
Сјај који себе не упозна
Сјај који себе не упозна

БОЛ И СУНЦЕ

I

Сунце које подгреваш у новом

Свету старе лажи о сељењу праха

Наша је нада очајна и плаха

Наш пакао поче песмом лабудовом.

Ти што нас не разликујеш а осветљаваш

Сликама од јуче, данас ван времена,

У пустињу се претвара свет који спасаваш —

Залуд птице круже око твог имена.

О, стуб сунчев занет бешчулном музиком

Убија нас сном о савршенству, сликом

Пустиње што очисти сунце од времена

И белих светлости чула што нам срце краду.

Хвалите сунце које осветљава без промена

Супротне ствари завађене појаве очајну наду.

II

То у шта се сјај и бол претвара исто
Бива: љубав коју још песник не рече
Јарки цвете којим вртови се лече
Из пробитог нерва растеш болно и чисто.

Дај ми да видим свршетак твог лета
Мир твога кретања што ми немир снио
И непокретност моја кад сам мртав био
Сам у свом срцу без муње и цвета.

Где је утеха за оно што знамо
Нада без онога који се нада, сан
Без онога што сања, свет без сени!

Је ли то љубав што се из срца тамног
У ватру премешта из ватре у дан
Љубав ван нас и у успомени?

НОЋ ЈАЧА ОД СВЕТА

О, које ли је време у космосу

Сазнан од звезда рујни понор цвета

Превазилазиш се маглом преко света

Нема успаванке за срдиту јој росу

Јача од света ноћ тајних преплета

Очара празнину заспалог тела што се осу

Звездама кад сан ти сади у потиљку лозу

И птице слећу у камен са длета

Нек шупља сенка нестанак тела слави

Једно је време у срцу друго у глави

Бујну невидљивост са свих страна чује

Ми знамо да је од прошлости веће

Све чега нема и што бити неће

И да свет овај празно одјекује

СВЕСТ О ЗАБОРАВУ

Нада је луксуз. Вечна ноћ у крви

измишљеном оку слепим зидом прети.

О ватро тамна иза себе, ко први

да љубим тако љубим, не могу да се сетим.

Зар знам што сам знао зар знам што ћу знати:

скелет усамљени изгубљено име

дивно усклађене с празнином што памти

јаловост цвета и јаловост зиме.

Ја сам забринути љубавник тог цвета

што мами из мене сунце и празнину

претвара у славуја, кад различит од света

предео ме таче и претвори у прашину.

Ал заборавом свет сам сачувао и чувам

за сва времена од времена и праха.

О где су та места када ветар дува
и пустош помера? Где звезда моја плаха?

Нискости узалуд чезну песму! Читам
на коленима предео који се отвара
у бићу у камену празном где је скрита
последња звезда чији сјај не вара.

ФЕНИКС (II)

Смрћу измењена камен отвара

Празно поље дозива гласом умири мора

Једина птица што саму себе ствара

Из пепела злих вести и празних договора.

Она је рачунање инспирисано звездама

Сјај који руку срце и ум спаја

Она је цвет што процвета ал утаја

Пределу име. Пева из незнана.

Једина уме да пепео победи

И да из ватре изнесе свој глас

Обећана у одговору на пакао лети

Сама у себи и чека свој час.

ЛАУДА

(1959)

ЛАУДА

Најлепше певају заблуде. О, вали,
Римује се море! Тад смо на жал пали.

Мало је имена исписаних на води.
Сви пузе ил лете, ал мало ко броди
Гордијим морем опасној слободи.
Дан је у себи ноћ, а сунце пали.

Изгуби пут ако путовању смета.
Ах што је лепо и опасно: цветрадицвета!
Посвети горкој звезди уврх лета
Лековити речник биља у ували.

Кроз потајне горе горен лек ти је.
Да земљу земљом љубиш век ти је.
Ал ако је у очи пољубиш нек ти је
Прозрачан пољубац ко празни кристали.

БАЛАДА

Охридским трубадуринама

Мудрости, неискусно свићу зоре,
На обичне речи више немам право!
Моје се срце гаси, очи горе.
Певајте, дивни старци, док над главом
Распрскавају се звезде као метафоре!
Што је високо ишчезне, што је ниско иструли.
Птицо, довешћу те до речи. Ал врати
Позајмљени пламен. Пепео не хули.
У туђем смо срцу своје срце чули.
Исто је певати и умирати.

Сунце је реч која не уме да сија.
Савест не уме да пева, јер се боји
Осетљиве празнине. Крадљивци визија,
Орлови, изнутра кљују ме. Ја стојим
Прикован за стену која не постоји.

Звездама смо потписали превару
Невидљиве ноћи, тим црње. Упамти
Тај пад у живот ко доказ твој жару.
Кад мастило сазре у крв, сви ће знати
Да исто је певати и умирати.

Мудрости, јачи ће први посустати!
Само ниткови знају шта је поезија,
Крадљивци ватре, нимало умиљати,
Везани за јарбол лађе коју прати
Подводна песма јавом опаснија.
Онесвешћено сунце у зрелом воћу ће знати
Да замени пољубац што пепео одмара.
Ал нико после нас неће имати
Снагу која се славујима удвара
Кад исто је певати и умирати.

Смртоносан је живот, ал смрти одолева.
Једна страшна болест по мени ће се звати.
Много смо патили. И, ево, сад пева

Припитомљени пакао. Нек срце не оклева.

Исто је певати и умирати.

МОРЕ ПРЕ НЕГО УСНИМ

Свет нестаје полако. Загледани сви су

у лажљиво време на зиду: о хајдемо!

Границе у којима живимо нису

границе у којима умиремо.

Опора ноћи мртва тела,

мртво је срце ал остају дубине.

Ноћас би вода саму себе хтела

да испије до дна и да отпочине.

Путуј док још има света и сазнања:

бићеш леп од прашине, спознаћеш прах и сјај.

Ослепи својим корачајући путем, ал знај:

лажно је сунце, истинита је његова путања.

Нек трговци временом плове са воском у ушима,

ти смело слушај како певају пустиње,

док клече беле звезде пред затвореним морем и има

у теби снаге која те распиње.

Празнино, како су звезде мале!
Твој сан без тела, без ноћи ноћ,
придев је чистог сунца пун похвале.
То што те видим је л моја ил твоја моћ?
Прозирна ограда коју сјај савлада,
пуста провидности које ме страх хвата,
твој цвет је једини звезда изнад града,
твоја узалудност од чистога злата!

Свет нестаје полако, тужни свет.
Ко ће наше срце и кости да сахрани
тамо где не допире памћење, покрет
где нас не умножава и не понављају дани!
Ишчупајте ми језик и ставите цвет:
почиње лутање кроз светлост. Речи заустави!
Сутра ће сигурно и кукавице моћи
оно што данас могу само храбри и прави
који су у простору између нас и ноћи
нашли дивне разлоге другачије љубави.

Свет нестаје. А ми верујемо свом жестином
у мисао коју још не мисли нико,
у празно место, у пену када с празнином
помеша се море и огласи риком.

ПОРЕКЛО НАДЕ

ОСЕЋАЊЕ СВЕТА

ПРОШЛОСТ ВАТРЕ

Она учи звезде да буду јетке

Спава са својим мраком из загрижености

Спанђала се са временом

Мешајући свој пепео са свежином зоре

Она светли: то светли њена празнина

Њена ће немоћ осветлити наше путеве

Сунце је име њеног насиља

Њена издајства скрива људско срце

Она је признала север

Она под старост благосиља цичу

Птица која себе ствара из своје немаштине

Чита лед из њеног ума

На начин умиљат и страшан

Дани су различити ал светлост зоре је иста

Загађена ватра у глави, бивша реч

Будућу зору учи суровости

БУДУЋНОСТ ВАТРЕ

Сакрићу те у моју зиму

Вечито пролеће залеђена зоро

Сунце је твој непријатељ

У име правде у име пустиње

Сунце се окреће истина мења место

Онима који остају верни остаје само лаж

Ал на истинитом месту је хладно

На истинитом месту нико не диже дом

Ледена птица ватре је једино знање

О камену који жваће свој пепео

О пепелу који уговара нову наду

О нади из које она излеће напуштајући је

Чудни дијалог између ватре и птице

Обећава птицу чаробнију ватру паметнију

Ако пронађу заједнички језик

Птица и ватра могу да спасу свет

ЗЕМЉА И ВАТРА

Дубина је сама свој непријатељ

Моје очи без мене лепшу зору виде

Добровече са звездом у срцу

Добардан са сунцем у руци

Све што лети увећава празнину

То значи далеко од себе водити живот пун опасности

У ватри без дима у песми без речи

Изгубити знање част и снагу

Тако ћемо без горчине лепше љубити земљу

И шуму која се не усуђује челу

Ноћи иза леђа цвет сасвим логичан:

Буднима трн, уснулима ружа

Нек свако буде насамо са својом срећом

Ено муње високо изнад досаде и наде

Између блата и ватре ми смо за ватру

Поздрављам те непоткупљива зоро света

ОСЕЋАЊЕ СВЕТА

Проницљива ватро не искушавај ме толико

Док ме не схвате певаћу неометен

У моме срцу сунце и ноћ постају љубавници

Кад сањам у врту испод јоргована

Мирис је згуснута празнина у бићу

Које се удаљава од себе као у молитви

И тако старимо ја и мој пламен

И тако се опијамо својим животом и пепелом

Мирис цвета је мирис његове будуће смрти

То мирише његова сенка његово име

Толико прослављено у ваздуху

Толико тражено у речницима

Тај искрен мирис нежна магла у глави

Каже да је осећање света у језику

Ал непокретна реч брзо исцрпе свој смисао

А цвет уступи свој нежни корен звезди

КРИТИКА ПОЕЗИЈЕ

РАДНИ ЦВЕТ

То није цвет испод нуле,
нити цвет ватре,
нити цвет који је спокојно сличан
своме испражњеном имену.

То није земља на столу: цвет за жвакање,
мичуринско обешчашћивање вртова,
али то није ни цвет који одбија
ослепљен у плод да се претвори.

То није напуштен цвет,
али то није ни цвет који се може пресадити,
то је празан цвет
за све који немају храбрости.

То је цвет у испруженој руци,
то је цвет који се приближава.

то је цвет који признаје право
оку и уху да присвоје истину.

То је цвет уха,
бучни цвет,
цвет што расте па наковњу
и на радниковом длану.

То је цвет говора,
цвет речи
мање очигледних, мање неправедних.

То је искрен цвет,
цвет који помера исток
не одвајајући га од сунца.

ОРФИЧКА ПЕСМА

Тело простире своју узалудност.

Велика ноћ

испуњава време до песме

којој слушаоци потребни нису.

Смрт је

подивљало ништа, проходила празнина.

Пун ноћи како да успавам ту реч будног мрака

коју не може уразумити никаква песма

коју не може ни земља упити

ни ватра изменити ни вода однети!

Ја имам своју ноћ, али у каквом

мутном камену ја сам

заменио своје срце за тешку варницу? Зар новим

телом освежити ломну крв? Како се усудити

заменити пут путовањем, биће ватром,

мирис уместо сенке издан изнутра!

Мртва она је изгубила све моје доказе

против ветра, смрти, зиме.

Љубио сам срамно, нежно, часно,

то тело које осветљава себи пут ка својој смрти.

Зар песма? Завера против срца то је!

Пакао је паклен јер није правилно распоређен,

јер има једна реч коју не можеш укротити,

коју не можеш ни издати,

реч сувише будна за наше благо срце.

ПЕСНИК

Он познаје све путеве и ветрове,
ветрове и њихове вртове,
вртове у којима расту речи
и путеве од речи до наде.

Однесе га пут низ свет,
однесе га ђаво међу речи,
да се удвара својој властитој сенци,
да пева у лажном врту:

трице и кучину своје чаробне месечине,
псећу ружу и своју гадљивост,
да ослепљује предео извађен из туђег ока,
да врати ноћ у име нежности.

БЕДА ПОЕЗИЈЕ

Реци ми нешто што је шума

Реци ми нешто што је море

Ко зна шта је то што треба рећи

Бос и горак потуцаш се од речи до речи

Ватра горча од дима

Под челом ти гори

Она ће ти прибавити многе почести

Ако не сагориш пре времена

Али ако будеш хтео

Да учиниш стварним туђе речи

Да похвалиш туђе срце

Онда ћеш зажалити што си песник

Јер песма се не пише она се живи

Песма није песма ако није радосна

Ко никад није похвалио туђе срце

Тај се предао на милост и немилост речима

МОРЕ ЗА РАДНИКЕ

Док се у твојим стиховима досађују речи
безнадежне и на смрт осуђене,
ово је море поема која се не устручава.
Њене су метафоре пловне, опасне,
урнебесне и умиљате, сасвим фотогеничне.
Можда би ти украо њихову со и учинио ихбљутавим
али пред морем ти си недостојан.
Море само себе опева, безобразно и слободно
римује се чиме год стигне,
иако невично сродности због своје надарености.
Његове су дубине мудрије
од свих твојих афоризама.
Море воли рибаре који га поткрадају пуниљубави
и морнаре који користе опасности што им пружа
док не залутају и после.
Море не воли оне који му се удварају
као својој властитој мудрости споро и опрезно.

Море, ако воли, воли раднике на одмору
који три ноћи не спавају док дођу до мора;
а кад дођу, кажу: „лепо наше море“,
пожуре да поцрне и да се врате кућама.

МОРАВСКА ЕЛЕГИЈА

Г ледај висока птица горама врхове мами.

Окружена неким вечито будним сјајем зру брдауоколо.

Дан ће да ме заборави, тајно довршена у себикажи се.

Када прелазим из једне тишине у другу подвелику сенку сунца
је ли то дрвеће на твојим обалама окошталимлаз горкога сока,
водоскоци који се буде изван мога сна?

Дуж тебе каснимо дуж тебе смо издани,
дуж тебе у нашем одласку расту оморике
проказане ваздухом колебљивих ждралова.

То доле је ли мржња? Или ја који својим пореклом
учествујем у свим призорима?

Ах, каква ужасна светлост
пробуђена први пут над склопљеним очима.

Ето то је оно што се назива
песником: бити лицем у лице свету
преко пута пустиње и неке звезде наопаке
и видети све где други виде само ноћ.

Везо фина између пепела ока и камена чаролије

не препирем се

са сличностима, али један је вај,

и нема друге смрти осим смрти.

То свемири се зачињу у мојој несвести

у раскораку чији је одјек ово видело

са измишљеним временом и сунцем

пола у земљи пола на небу.

О песници свуда и увек

окренути лицем према привиду

са звездом уместо ишчупаног срца преднепојатним,

када је пред нама само један дан, непомешан,

као цвет који се у сну нашем буди.

НИЗВОДНО

Док лутам пределима свога склопљеног ока
где ни један цвет није узалудан нити измишљен
она ми испере глас и смири га, песма без речи
пошао сам негде а удаљавам се о водо

Ти си глас птице после поноћи времена
анђео с двоструким лицем и потаја
далеко иза светлости далеко иза часова
када је смрт велика маска сунца

Измених се певајући касним те реко
у ноћи засађеној најлепшим баштама
дух ми валовљу сличан ал истрошен на бизарнецветове
што цветају у нашем оскудном знању

Дан се удваја где се рађа време будуће ноћи
велики водени душе над горама кад гром миснујеш

у слуху кад ми просторе помешаш

реко са срцем од ветра када ми све наде збуниш

Можда би требало да певам тако

да се не разликујем од других који силазе поводу

али поред тебе најбоље сазрева моја подсвест

смештена између сунца и месеца

ЉУБАВ ПОЕЗИЈЕ

Ја волим срећу која није срећна

Песму која мири завађене речи

Слободу која има своје робове

И усну која се купује за пољубац

Ја волим реч о коју се отимају две слике

И слику нацртану на очном капку изнутра

Цветове који се препиру са временом

У име будућих плодова и пролећне части

Ја волим све што се креће јер све што се креће

Креће се по законима мировања и смрти

Волим све истине које нису обавезне

Јер права истина је стидљива као мирис

Ја волим јучерашње нежности

Да кажем своме телу „доста“ и да сањам биље

Прсте очи слух другачије распоређене

У шуми неголи у телу

КАП МАСТИЛА

Шта све може да стане у капи мастила

једно ненаписано сунце

једна непотписана птица

један ненацртани цвет

и још ће остати толико

да се напише епитаф:

две су звезде заноћиле

у чијем срцу у чијој ноћи

затим су два цвета никла

из чије крви из чије крви

и две су птице полетеле

из чије главе у чију ноћ

две звезде два цвета две птице

нико не зна чије су

нико не зна одакле су

КРИТИКА МЕТАФОРЕ

Две речи тек да се кажу додирну се
И испаре у непознато значење
Које с њима никакве везе нема
Јер у глави постоји једна једина реч
А песма се пише само зато
Да та реч не би морала да се каже
Тако речи једна другу уче
Тако речи једна другу измишљају
Тако речи једна другу на зло наводе
И песма је низ ослепљених речи
Али је љубав њихова сасвим очигледна
Оне живе на рачун твоје комотности
Све су лепше што си немоћнији
А кад исцрпеш све своје снаге кад умреш
Људи кажу: богаму какве је тај песме писао
И нико не сумња у реч коју ниси рекао

ПРИПРЕМАЊЕ ПЕСМЕ

Да нема твоје срџбе остарио би свет

Праве реке теку мутне узводно

Хоћеш ли загристи тамни врт

У плоду који те лажном гозбом кињи

(Сат откуцава

Сунце завереницима

Нечитке птице

Твога рукописа)

Речима се завршава пустиња

Слепоћа је бела и округла, супротна ноћи

Пред безбожном гомилом

Мудрост и чедност беже у метафору

(Лажна звона —

Велика звоњава

Ватра сишла с ума

Рачуна на тебе)

Речи које се селе и речи непокретне
Хоће ли се срести у прездравелој реченици
Или ће их усред песме, насред друма,
Усред шуме у туђој глави затећи ноћ

(Нож најежен у срцу
Низ две оштрице лева
Надошле славује насиља
и сунце без сведока)

Реч по реч примораваш себе на песму
Изабрао си пут и путујеш га у себи
Као речи које не изговараш
Као песму коју не умеш да препешачиш

(Птице улећу у кључаонице
Отварају се тешке капије
Потомци имитирају твој крвоток

Згражавање је свеопште)

Још једна слепа реч и песма ће прогледати

На месту где се то најмање очекује

Још један празан дан

И радоваћемо се празнику

ПРОВЕТРАВАЊЕ ПЕСМЕ

Цео један народ

Измишља речи за песму

Коју ће се усудити да напише

Један човек после сто година

Не бој се речи

Није то ништа

Ал ипак пази

Не љуби прошлост у руку

Певај као да ништа није било

Јуче или пре сто година

Немамо времена за риму

Звезди са севера птици с југа

Не бој се песме

Реци, где ћеш сутра

Замка ти у замци

...варај врата, пише на вратима

Поезија зија у своје глупо п

Песме сме свако да пише

И онај који не зна како се пишу
Велика слова од данас непотребна
Што је више глувих
Песма добија у времену
Покажи своје срце и умри
Нико два пута није био песник
Као лекар заљубљен у болести
Љубави питам те чему си ме научила
Каквим непотребним знањима
Птицама заљубљеним у сонет и ћирилицу
У ватри — ноћ
Изаћи из сна
Ал понети и благо
Кад сањаш ноћ је твоја слушкиња
И говорим ти као што птица лети крозлишеност
Ко љуби опасност љуби изгубљено време и пламен
Случај живи у недостатку страсти
Ја препливавам да и не мора узалудног
Треба љубави моја
Објаснити мирис

Дефинисати ватру

Мало дубље мало височије земља јенекорисна

Време прошло је време стварније

Као прошлогодишња жетва која се вратилау земљу

Треба све поново и другачије рећи

Живот још није завршен иако је прошао

ЗАМОРЕНА ПЕСМА

Они који имају свет

Нека мисле шта ће с њим

Ми имамо само речи

И дивно смо се снашли у тој немаштини

Утешно је бити земља

Поносно је бити камен

Премудро је бити ватра

Побожно је бити ништа

Прљав од сувише опеваване шуме

Песник пева упркос поезији

Без срца без насиља и без жара

Као реч која је преболела музику

Слобода је застарела

Моје право име чека да умрем

Птицо иза сунца усред реченице
Којом насилнички љубимо будућност
Све изгоре; то је празник
Послушни пепео
Брашно ништавила

Претвара се
Иза мојих леђа у шугавог пса
Испред мене у жар птицу

Говори ми истину иза леђа
Грлице
Ти си прави нагласак умрле нежности
Начини зору од нашег умора
Мирис је време које је поседовао цвет
Ал нереч каже
касно
је
Нецвет каже
ноћ

је

Нептица каже

плам

је

А је каже није

На то птица опсује

Цвет каже то је пакао

Права реч се још родила није

СУНЦЕ ИСКОРИШЋЕНО КАО ЕПИТАФ

Узех змију и уђох у врт

Лешеви се распадају од посмртне нежности

Траве иза смрти и мокраћа

Имитирају јарост жутих паса

Зелена боја ума и плава словенска нежност

Нагризају плућа бубрег и јетру

Црна миловања уместо уралских снегова

Опомињу нас да је лето на измаку

Залуђени ватром очарани алхемијом

Прецењујемо песму потцењујемо част

Болести певају из ваздуха

Преклињем да ме вежу за јарбол

Ако си постао песник тако ти и треба

Сад поштуј наслеђено блато

Буди туђа песма туђа срећа

Буди гром зарђао у мору

Онима који своде свет

На прву реч недовољно одгојену

И птицу која налази своје законе у ветру

Препустимо сав ризик поезије

Поделимо овај мрак између себе

Спава свет ал бдију смутљивци

Својим миром својим златом својом чашћу

Хоћемо ли моћи да платимо ноћ љубавника

Не, ми ћемо се зауставити

Пред њиховом пишљивом ружом

Ми ћемо постављати тешка питања њиховом Сунцу

Или ће одговорити или пасти

Једна ноћ другој ноћи пут

Додирнут циљем светлости

Мрак цвета у врту — када научите

Да говорите биће крај песми

ЦРНА ВАТРА

Ноћи о ноћи трострука ватро

Једном ватром убијаш

Другом ватром лечиш

Трећом се ватром шалиш

(Трећа ватра је црна)

Глад вари мрак

Природа авај још није створена

Песмо мани се маргина

Пева се одозго надоле

(О радости брзог перја)

Нежност је животињска лењостпрождирања

За време љубави један лудак ждере дугу

И пева, млади чувар зоре, клоакомславуја

На низбрдици песничких поређења

СУДБИНА ПЕСНИКА

Сада је то још увек опасност која пева

Пламен који прозирност проглашава запријатељство

Музикалније птице умакну судбини

Али умакну и речима

Речи греше песма се ствара

Другачије нико није постао песник

Свет се дели на оне који су запевали

И оне који су остали робови

Али долази дан великог ослобођења

Песме ће се отворити ко тамнице

Песници ће бити уништени

Песме ће бити прилагођене

Кад народ открије тајну како се постајевелик

Тргови ће остати без споменика

Некад само песницима доступне тајне

Биће проглашене својином народа

ПОЕЗИЈУ ЋЕ СВИ ПИСАТИ

Сан је давна и заборављена истина

коју више нико не уме да провери

сада туђина пева ко море и забринутост

исток је западно од запада лажно кретање јенајбрже

сада певају мудрост и птице моје запуштенеболести

цвет између пепела и мириса

они који одбијају да преживе љубав

и љубавници који враћају време уназад

врт чије мирисе земља не препознаје

и земља која остаје верна смрти

јер свет овај сунцу није једина брига

али једнога дана

тамо где је било срце стајаће сунце

и неће бити у људском говору таквих речи

којих ће се песма одрећи

поезију ће сви писати
истина ће присуствовати у свим речима
на местима где је песма најлепша
онај који је први запевао повући ће се
препуштајући песму другима
ја прихватам велику мисао будућих поетика:
један несрећан човек не може бити песник
ја примам на себе осуду пропевале гомиле:
ко не уме да слуша песму слушаће олују

али:

хоће ли слобода умети да пева
као што су сужњи певали о њој

СМЕЛИ ЦВЕТ

АГОН

Док су обале у свађи

Воде ће мирно протицати

РУДАРИ

Сиђоше у пакао по неправду

На којој се може огрејати

МОРЕ БЕЗ ПЕСНИКА

Т и чекаш тренутак да се прилагодиш речима

Ал нема таквог песника

Ни имена потпуно слободног

О горко о слепо море

Заљубљено у бродолом

ЕПИТАФ

У би ме прејака реч

ЦВЕТ

Ево цвета довољно смелог да мирише

На празном месту и у успомени

ПЕСМА

Варка продре у реч

Ватра достојна пролећа

СПАВАЧИ

Будан ја крадем оно што они сањају

ОСТАЛЕ ПЕСМЕ

МОРАВА

1

Ноћ, још нисам био изашао из ноћи

пуне праведности и трансценденталних муња

а у моме духу око кога су се ројили златни инсекти

чула се зимска музика што сања слатке врхове.

Још сам својим сећањем додиривао друге пределе

али већ имах дан и љубав коју нисам тражио,

2

Ја чујем и видим њену истину

њен шљунак тврд међу зубима

благ у срцу где ми силази по светлост

осетљива звезда.

Гаси само злонамерне ватре,

сунцу ни у чему није супротна.

Какав страшан склад између

риба и рибара које подједнако воли.

Високо један је круг под којим се све одиграва

својом удаљеношћу омогућује нам пространства

ономе ко га схвати буде око главе

и светли док реке теку уокруг.

Оде а опет све је ту.

Орач широким замахом руке почиње годину.

Лето: ласте се купају рибе лете

анђели певају над водама.

3

Речи ће ми помоћи да утврдим

где она почиње

да ли тамо где је гледам

или тамо где је још нема

или тамо где се срце

испуни песком и забором

Шта речи знају о води
која изгуби све што нађе
коју волим да доказујем
коју желим да учиним стварном
а да је не зауставим
а да је не повредим?

4

Сада се улива у брдо испод месеца
где расту небесне биљке са земаљским цветовима
и дрвеће на коме рађају електрични плодови
и празна огледала
и празна огледала јер нема
ничега са друге стране.

Ево моје љубави

ево моје крви

ево мојих костију

ево свлачим своју људску кожу

и у црну земљу лежем,

ИЗГУБЉЕНА ЗА ОНЕ КОЈИ ЖИВЕ

Изгубљена за оне који живе

на другим рекама. Када нема сунца

слична је сунцу. У заборав слива

сли ову воду која звезде бунца.

Безуспешан јој труд безуспешан јој труд

да буде птица над празнином и свуд;

само је водо-пад док птице падају

у своју песму коју не схватају.

Питам њено сунце колико је сати

Питам јој обале куда ме то воде

Питам њене птице како да се вратим

Питао бих реку али река оде.

Знам је мада ме тада није било.

Видех неизрециве силаске светлости

у њене воде и у моје кости.

Дан нам је узрок ноћи, паду крила.

Цвет уместо лампе уносим јој у ноћ
простор по мери мога срца и моћ
речи која задржавајући раздаљину
остаде у подсвести где бол сваки мину.

Питам њено сунце колико је сати
Питам јој обале куда ме то воде
Питам њене птице како да се вратим
Питао бих реку али река оде.

ЗАПИС

Разљућен плод

Исмејани шећер

Жестоку ракију справља

Од сунца и сутрашњег дана

Један мртви орао

Лети преко неба

Сто разбојника на месту анђеоском

С будућношћу се шали

СУЗА

Хиљаду виолина — крилатих паса

Прелеће небом и јеца

С истока према западу

Само је суза без сенке

Водо моја напаћена

Иза тебе звезде се распадају

И нариче ноћ-удовица

Над свежим рукописом росе

ЧОВЕК С А С У Н Ц Е М

Онај ко претвара своје срце у поклон

Онај ко претвара свој ум у смешну ватру

Види како се око црвеног сунца

Окреће цвет палећи се гасећи се

Онај ко несебично уступа сунцу

Место на коме се реч ни ноћ не зауставља

Види птицу која лети изван зла

Излетевши из једне једначине ругајући се

Онај кога је свладао свет

И стране света одузете од сунца

Види чудо најдивније:

Око сунца кружи ружа земља је прошлост

Онај ко зна да сунцу недостаје сунце речиреч

Знаће да наду замени маштом

Видим га како пољупцима прелистава

Преостале дане уџбеник светлости

ЗАВОЋЕЊЕ

Како да се послужим

Оним што пева и лети

И небо је под земљом

Нечег се бољег сети

О гази све што лази

И песмом смрт превари

Шта ће са нама бити

Запевају ли ствари

Ни две речи се више

Међусобно не слажу

Песме ако су лепе

Бестидно звуче и лажу

На неком месту туђем

Прелетајући дубине туђе

Мами ме птица све луђе

Да за њом у ватру уђем

ОРФИЧКОЗАВЕШТАЊЕ

Ако хоћете песму

Сиђите под земљу

Ал припитомите животињу

Да вас пропусти у повратку

Ако хоћете песму

Ископајте је из земље

Али се чувајте њених навика

Њеног подземног знања

Речи имају душу гомиле

Разнежује их просташтво и гугутка

Али опасности превазиђене метафором

На другоме ће месту запевати опасније

НЕПАТИ...

Не пати, јер ћеш закаснити; чудесно
Видети нећеш: орла који се строваљује,
Испуњен понором док га не потроши,
У своју рану која га обожава.

Све заиста ново осећа се кривим
Све ми је једно да ли је то зло
Које се вежба певајући или рањива мера
Зиду који пева не требају врата

Ово је мисао коју мисли њена ноћ
Страх ће осетити само најхрабрији
Послушни ће држати цвет у руци
Док се срце не претвори у шљунак и време неЗарђа

Не пати, јер ћеш закаснити; чудесно
Чути нећеш: дивни подтекст грома,

И псе који чувају свете области

У отвореном потиљку који опседа песника.

ПРИЈАТЕЉУПУТНИКУ

Кроз туђе срце води прави пут

Ко другачије путује наилази на таму

О докле ли ће тужан стићи

Тај што више нема шта да каже

Узалуд учене ватре с висока чела

Слепац зна краћи пут до зоре

И предели непокретни као нада

Сричу своје име на његовој усни

ПРИЈАТЕЉ У ПЕСНИКУ

Танасију Младеновићу

Срећан ко исписујући песме и посвете

Избегне њиховом прејаком смислу разумљивости погубној

Чудовиштима лепоте ноћи белог стиха

Болесној ватри колери рђаво вољеној речи

Срећан ко живи после свега што је рекао

Срећан ко изађе из опеване шуме ко преброди опевано

Море и општа места од свега страшнија

Срећан ко своју песму не плати главом

Али сувише вешта песма чему користи

Она све изврда доњи и горњи свет слаже

Жеднога те преко воде преведе

Исмеје равнотежу као што папагај опсује небо

ДОКБУДЕШПЕВАО

Док будеш певао ко ће

Твоје бремене да носи

Док једини пркосиш

Сиромаштву јасноће

У сусрет јетком вођу

И подсмешљивој роси

Док будеш певао ко ће

Твоје бремене да носи

Путуј певај пркоси

Само те песма хоће

И ноћ се тобом поноси

Али док певаш ко ће

Твоје бремене да носи

ВЕСЕЛА ПЕСМА

Не веровати и даље оста грех

Још нам цртају шибом по леђима рај

Најзад је време да праснемо у смех

Мокрећи на своје ране и њихов сјај

Од среброљубља ко је постао сребрен

Онај сам што олује болује успешно

Још није ноћ још видим себе

А све што пева мора да је грешно

Воли из мржње док песма нас спасава

Плашљивих речи и штурога класја

Сунце је мрак који нас осветљава

Обасјај ох обасјај

ЗЛАСВЕСТ

Видех ли у насиљу прерушену срећу

Ил три пута дат себи три пута рекох не

О смилујте се узмите натраг

Слободу коју сте ми даровали

Књига која се чита при светлостимуње

Затим злочин у славу сунчевог изласка

Све је то громом запамћено

И светлошћу која ме смрзава

Па хоће ли ми онда бити опроштена

Моја неумешна љубав моје време

Које ме више опијало неголи хранило

Моја тужна глава која ме изгубила

ПРОМЕНИ СВОЈУ ПЕСМУ

Разговор који све је обухватао

Чинио је прељубу. Промени своју песму!

Рад трговања духа страшног морепловца:

Хоћете ли да вам продам своју ноћ?

Долази истина, биће много мртвих,

Нова побожност већ је измишљена.

Немојте се никад користити слободом

И бићете слободни: крв се исписала.

Над пределом без наде сунце је веће;

Ту ниче чудесни цвет главе: главобоља,

Сама себи довољна, отцепљена од света.

Тамо се од љубави умирало док се љубило!

Промени своју песму. Зар ћемо издржати

Музику када нас буде даровало време,

Брзину која се свему руга

И цвет коме је корен дозлогрдио!

ОЧАЈНА ПЕСМА

Полет је насиље, недоучени дане;

Небо је дато под наполицу лажи.

Куда ћу? шта ћу? свуда ме ноћ тражи;

Пси ме рецитују и глуве пољане;

Цвет и птица ухваћени су у лажи!

Ми знамо окрутности преране слободе

И сан по мери ноћи кад нас тако,

Кривотворну зору којој пишу оде

И силазак у срце ко силазак у пакао

По љубавно ђубре уз сјај непогоде.

Душо, животињо коју прати сета,

Упознај нас с мразом који пише песме;

Шумо тешка римо накрај бела света,

Зар зло побеђено ни запевати не сме

Пред новим злом које почиње да цвета?!

Мисао која не уме да мисли

Завлада светом. И сада је касно

Било шта рећи што би било јасно

И човеку и птици под којом смо кисли

И мртвима који иструнуше часно.

ЗАЈЕДНИЧКА ПЕСМА

Одвећ смо млади па нам пева знање

Одвећ заљубљени да бисмо живети знали

Одвећ маштовити за светлости дање

Једемо све што лети нисмо пали

Све смо богатији што имамо мање

Неправда има песничкога дара

Истина је лепа ал док не остари

Песме нам немају памети ал имају жара

Птица ко досетка над њима крстари

Погрешно узета реч једна чуда ствара

Нечитак свет

Певамо не бринући за смисао и ред

Болест нашу лече поређења смела

И тако побеђујемо горчину и јед

Док смешан цвет и неопрезна пчела

Претварају време у опори мед

Не требају нам мисли да живот ублаже

Ко пливач низ страву верни смо невери

Од правог пута лутање нам драже

Не меримо јер ноћ закида на мери

И јасност више нема шта да каже

Нечитак је свет

Ми певамо да се постиде работи

Тупоглавци довршени за намеру свесну

Против свега смо што хоће да кроти

И мада више воли борбу него песму

Наше нас срце још не осрамоти

ПЕСМА ЗА МОЈ 27. РОЂЕНДАН

Више ми нису потребне речи, треба ми време;

Време је да сунце каже колико је сати;

Време је да цвет проговори, а уста занеме;

Ко лоше живи зар може јасно запевати!

Веровао сам у сан и у непогоду,

У две ноћи био заљубљен ноћу,

Док југ и север у истоме плоду

Сазревају и цвокоћу.

Сањајући ја сам све празнике преспаво!

И гром је припитомљен певао у стаклу.

Не рекох ли: ватру врати на место право,

А пољупцу је место у паклу.

И хлебови се под земљом школују;

Ја бих се желео на страни зла тући;

Па ипак, по милости историје,
Повраћајући и ја ћу у рај ући.

За пријатеље прогласио сам хуље,
Заљубљен у све што пева и шкоди.
Док ми звезде колена не нажуље.
Молићу се побожнојводи.

Table of Contents

УЗАЛУД ЈЕ БУДИМ... 2	2
ЗА ОНЕ КОЈЕ ВОЛИМО.. 3	3
УЗАЛУД ЈЕ БУДИМ.. 4	4
ПРВО ПЕВАЊЕ. 6	6
СЕДАМ МРТВИХ ПЕСНИКА.. 8	8
БРАНКО.. 9	9
ГРОБ НА ЛОВЋЕНУ. 10	10
ЛАЗА КОСТИЋ.. 11	11
ДИС. 12	12
ТИН.. 13	13
МОМЧИЛО НАСТАСИЈЕВИЋ.. 14	14
ГОРАН.. 15	15
НОЋ С ОНЕ СТРАНЕ МЕСЕЦА.. 16	16
СОНЕТ. 17	17
ТРИПТИХОН ЗА ЕУРИДИКУ. 18	18
ОРФЕЈ У ПОДЗЕМЉУ. 21	21
СЛЕПИ ПЕСНИК. 22	22
ГРАЂЕЊЕ ПЕСМЕ. 24	24
РАСПОРЕД РЕЧИ.. 25	25
РОНДЕА.. 26	26
СОНЕТ О ПТИЦИ.. 27	27
СОНЕТ О НЕПОРОЧНОЈ ЛЈУБАВИ.. 28	28
УСНИХ ЈЕ ОД КАМЕНА.. 29	29
ТРАГИЧНИ СОНЕТИ.. 30	30
I ПОЧЕТАК СНА.. 31	31
II КУЛА ЛОБАЊА.. 32	32
III ОДБАЦИВАЊЕ СУМЊЕ. 33	33
IV ПОЧЕТАК ПУТОВАЊА.. 34	34
V ПОЧЕТАК ТРАГАЊА ЗА БИЋЕМ.. 35	35
VI ПОИСТОВЕЋИВАЊЕ БИЋА И РЕЧИ.. 36	36
VII ИСПАШТАЊЕ СНА.. 37	37
VIII СЕВАЊЕ НА ПОКОЈНИКА.. 38	38
IX ПОЧЕТАК ЗАБОРАВА.. 39	39

[X ИЗМИШЉАЊЕ СВЕТА.. 40](#)
[XI ЗАЧАРАВАЊЕ. 41](#)
[XII ПРОПОВЕДАЊЕ ВАТРЕ. 42](#)
[XIII КРАЈ ПУТОВАЊА.. 43](#)
[XIV ПРОПОВЕДАЊЕ ЛЉУБАВИ.. 44](#)
[XV МАГИСТРАЛЕ. 45](#)
[ПОСВЕТА ЕЛЕГИЈА.. 46](#)
[ЧЕТИРИ ПЕСМЕ О СНУ. 48](#)
[ЦРНИ ЈАМБ СНА.. 49](#)
[ДАКТИЛ СНА.. 53](#)
[СОНЕТ. 55](#)
[СУНЦЕ. 56](#)
[СМРЋУ ПРОТИВ СМРТИ.. 57](#)
[ХРОНИКА.. 58](#)
[ОДБРАНА ЗЕМЉЕ. 59](#)
[REQUIEM.. 60](#)
[ЈУГОСЛАВИЈА.. 68](#)